

ئاساس تۇنجى بايراق شىئىرلىرىدىن تاللانمىلار

ئېلېكترونلۇق كىتاب تۈزگۈچى: ئابراڭ

مۇندەرىجە

- 4..... ئېلىكىتاپ تۈزگۈچىدىن
- 5..... ئانا تىل
- 7..... ئەرەبلەرنىڭ سۆڭىكى
- 8..... ئىمارەتنىڭ ئىشىكى
- 9..... ئەرەب تەمسىلى
- 10..... گۆھەرپۇرۇش ئەخمەد ھەمەداننىڭ نامازشامدىن كېيىنكى ۋاقتى
- 12..... ئەسىر بىلەن شام ئارىسىدا
- 13..... بېلىق بازىرى
- 14..... ئىككى ئۇيغۇر راشىد پورتىدىكى كافىتىرىدا
- 17..... بىر تەڭگە چۈشتىكى دوغلاپ
- 19..... كۆيۈۋاتقان تىل
- 21..... يۇلتۇزلارمۇ ئۆلدى
- 24..... رۇزا ھېيىت كەلدى
- 26..... بىر تال يوپۇرماق
- 28..... كۈن غەربىتىن چىققاندا
- 31..... تورغاچ قانىتىدىن تۆكۈلەر قۇياش
- 33..... سەرگەردان سايە
- 36..... قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ
- 39..... پىنخانا
- 41..... يامغۇرلۇق كېچە
- 43..... غېرىبلىق
- 45..... ئەنئەنە چەمبىرىكى
- 47..... ئۆمۈچۈكنىڭ قەبرىسى
- 49..... ئۆچ
- 52..... قىشتىكى يول
- 54..... قەغەز شەھەر
- 56..... كوچا سۇيۇرگۈچ
- 57..... چىرايلىق يىغلاش
- 60..... سىنىپ
- 62..... خاتىرەمنىڭ كۈزدىكى بېتى
- 64..... ئۈمىدلىك بىر كۈن
- 66..... قەشقەر ۋاقتى سائەت ئالتىدە

68	بېۋا كۆيۈك
71	ئاياللار دۆلىتى
73	ئۇيغۇر كوچىغا چىققاندا
75	كىلە
77	بۇلاقۇپشك كوچىسى
79	ئۇچىنچك ئايغا كىرىش
81	ئېسىلىپ ئۆلىۋالغۇچك
83	مىراجغا چىقىش
85	ئاي تولدك
87	يامغۇر
89	تەكلىماكان بويىدىن ئۆتۈش
91	ئۆز شەھىرىدىكك ئۇيغۇر
93	شەھەرنىڭ سىرىك
95	قەشقەرگە سەپەر
97	ئىكك كىسەك
99	قۇربان ھېيت
101	خۇدانىڭ مېھمىنىك
103	چەكسىز ئىشخانا
105	مۇزىكىنىڭ سۈرىتىك
106	سۇ
109	چىش يۇدۇرۇش
111	كېچىدىكك ئارچا دەرىخك
112	سۆيۈپ قالسام سېنى ناۋادا
114	تۇرپان، بىر ئىشكىنىڭ ئالدىدا
116	مەڭگۈ يىگىرمە ياش
120	كەنتتىكك قىش پەسلىك
122	شائىرنىڭ ئىزدەش
124	ئايلىنىش
125	يامغۇر بۇرىقك
128	كىتابخان

ئېلېكترونلۇق كىتاب تۈزگۈچىدىن

سز توردىن چۈشۈرۈپ كۆرۈۋاتقان ئاتاقلىق شائىرىمىز ئادىل تۇنىيازنىڭ بۇ شىئىرلار توپلىمىدىكى شىئىرلارنىڭ كۆپ قىسمىنى بىلىك، شەبنەم، سەلىكەن، سۇمۇرغۇ، ئەسىرىم قاتارلىق ئۇيغۇر مۇنبەرلىرىدىن كۆچۈرۈپ ئالغان بولۇپ، يەنە بەزىلىرىنى ئاپتۇرنىڭ نەشرىدىن چىققان شىئىرى توپلاملىرىدىن رەتلەپ كىرگۈزگەن. تورغا يوللىغان تورداشلارنىڭ ئىسمىنى ئەسكەرتەلمىگەنم ئۈچۈن كەچۈرۈم سورايمەن.

بۇ شىئىرلارنىڭ كىلىش مەنبەسى ئېنتىرنىت بولۇپ، ئېلېكترونلۇق كىتاب بارلىق ئەسەرلەرنىڭ ئاپتۇرلۇق ھوقۇقى ۋە شۇنداقلا ئۇنىڭدىكى كۆز قاراشلار ئەسلى ئاپتۇرغا مەنسۇپ. بۇ كىتاب پەقەتلا شەخسنىڭ قىزىقىشى بويىچە تۈزۈلۈپ، پەقەتلا ھەۋەسكار دوسلارنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن تورغا يوللاندى. بۇندىن سىرت ئېلېكترونلۇق سودا ياكى باشقا ساھەدە ئىشلىتىشكە بولمايدۇ. ئەگەر ئاپتۇرنىڭ ياكى نەشر ھوقۇقىغا ئىگە ئورۇنلارنىڭ رۇخسەتسىز سودا ياكى باشقا ساھەلەردە ئىشلىتىپ، بىرەر مەسىلە كۆرۈلسە بارلىق ئاقىۋەتكە ئىشلەتكۈچى ئۆزى مەسئۇل بولىدۇ. ئابراڭ ئېلېكترونلۇق كىتاب تارقىتىش بىلوگى ھېچقانداق مەسئۇلىيەتنى ئۆز ئۈستىگە ئالمايدۇ.

ئەگەر سىز ئاپتۇرلۇق ھوقۇقىمغا ۋە ياكى نەشر ھوقۇقىمغا دەخلى قىلدىڭىز دەپ قارىسىڭىز بىزگە ئېلخەت ياكى ئۇچۇر ئارقىلىق ئەسكەرتىپ قويغايىسىز. بىز سىزنىڭ ئەسىرىڭىزنى ئىمكانىيىتىمىزنىڭ يېتىشىچە توردا تارقىتىشنى دەرھال توختىتىمىز.

ئېلخەت ئادرېسىمىز: abral@live.com ياكى abral@live.cn

ۋە ياكى بىۋاسىتە ئابراڭ ئېلېكترونلۇق كىتاب تارقىتىش بىلوگىدا سۆز قالدۇرسىڭىزمۇ بولىدۇ. بىزنىڭ ئادرېسىمىز:

<http://ilkitap.blogbus.com>

ھۆرمەت بىلەن : (بىلىك - ئىنتىل) ئابراڭ

تۈزۈلگەن ۋاقتى: 2009-يىلى 1-ئاينىڭ 29-كۈنى .

ئانا تىل

بىز ئالتۇندەك تۇغۇلدۇق
پارقىرىغان قوڭۇر تۇپراققا.

چۈشتى جىرىڭلاپ
ئۇيغۇر پەرىشتىنىڭ ئاغزىدىن
مۇزىكىسى سىڭدى قۇلاققا.
ئەي، ئانا تىل
سەرسان بولۇپ بىز
ئۇپۇقۇڭدىن كەتتۇق ئۇزاققا.

كۆكنار گۈلى
دېڭىزنىڭ ھىدىنى ئەكىلىدۇ
خىيال ئۇزاق نەملىنىدۇ.

رادىئونى ئېچىپ قويدۇم.
ھاۋادا
گەپ قىلىدۇ.

سالقن باغلار

نېفىت، قۇم تاغلار

رەڭگى ئۆزگە رگەن كىشلەر توپى،

شەھەر - قىشلاقلار قاقشال جىم.

قەھۋە ئىچكەچ

يىغلىۋەتتىم.

دېڭىز دولقۇنى ئۆيگە كىردى.

ئەرەبلەرنىڭ سۆڭىكى

دېڭىز سۈيى ساھىلىنى يىلاپ
قۇملۇقلاردا مايلق پارقراپ
ئەرەبلەرنىڭ سۆڭىكى
مېڭىشىپتۇ غەربكە قاراپ.
بىراق غەرب،
جېنى تېنىگە
يىراق غەرب.

ئىمارەتنىڭ ئىشىكى

قانائەتسىز ھەممە كىشى،

ئېچىلدى ھاۋادىن

ئىماراتنىڭ دەرۋازىسى.

دەسسەدىم پەلەمپە يىگە

روھىم قۇرغان ھالدا.

كۈتۈۋالدى يۇمران يولۋىسىم

تاشتىن چىققان ئىسسىق شامالدا.

كېچىنىڭ ئىشىكى يوق،

مۇساپىرغا يوق دالدا.

ئەرەب تەمسىلىگە

«دۇنيادا قاغلارنىڭ ھەممىسى قارا...»

قارا قاغلارنىڭ ھەممىسى ئايال
كېتىۋاتقان ئاق رەڭ جەزمەن ئەر،
ئابايى ئىچىدە يۇلتۇزلار ۋە ئاي
قەدىمى ئادەت، يېپىڭى شەھەر.

قارا رەڭلەردىن نەمخۇش قىز پۇرار
ئاق لىباسلاردا ئەركەكلەر قۇرار
چۆلدىكى تاشتەك.

كوچىلاردا ئاق بىلەن قارا
ئەنسىز زەرەت ئادەملەر ئارا،
يۆتكەلمەكتە شاھمات ئورۇقى...

جەننەت، دوزاخ چەك ۋە قىيامەت
يېقىنلاپ قالمىز بارا - بارا
چۈنكى قاغلارنىڭ ھەممىسى قارا.

گۆھەرىپۇرۇش ئەخمەد ھەمەداننىڭ نامازنامىدىن

كېيىنكى ۋاقتى

زۇمرەت كۆزلۈك ئۈزۈك بىلەن باشلاندى،

بۇ ۋاقت

قۇش بىلەن سۇلتاننىڭ ۋاقتى

خۇشال - خۇرام شىكاردىن يانغان

سايەمنى كۆرۈپ ئىشىككە باقتى

بۇ شېئىردىكى ئەخمەد ھەمەدان.

ئۇ شۇنچە باي مەمەدان

خروستال چىراغلارنىڭ ئاستىدا

قانات بېرەر ئەرەب قۇملىرى

ئېقىپ كېلەر نېفىت بىلەن زەر

ئۇ نېمە دەر باشقا قۇملۇقنى

تەكلىماكان قاققىنىدا پەر

سورسام مەن يۇرتۇمنى ئەگەر.

ئەگەر «مىڭ بىر كېچە» دە بولسام

دېڭىز قاراقچىسى ۋە بوراندىن كېيىن

چىقىپ قالدىم يات بىر شەھەرگە.
 بۇ نامازشام مەزگىلى ئىدى،
 ئەتىرھەم خورمىلىق باغلارنىڭ ھىدى
 رەستىدە چىراغلار پورەك - پورەك.
 ئاق كىيىملەر مەسچىتكە ماڭغان
 قارا لىباسلار قارا يالقۇندەك،
 كۆردىكى ئەخمەد ھەمدان،
 غەم - غۇسسەگە چۆمگەن بىر غېرىب
 ئەينەك ئىشكىتىن كەلدى كىرىپ...

جاۋاھىر بازىرىدىن قايتىم ھېرىپ
 بۇ شېئىرىمغا يۇلتۇز كۆپ چىكىت.
 مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

ئەسەر بىلەن شام ئارىسىدا

ئەگەر بىر قىز بولسا رەسىدە،
ئەسەر بىلەن شام ئارىسىدا.
پەتۋاسى باردۇر ھەدىستە
ئەسەر ۋاجىپ
يا ۋاجىپ ئەمەس.

ئەسەر بىلەن ناماز شام ئارا
بىر غۇنچىنى پۈۋەلدى ئاللا.

ئەسەر بىلەن ناماز شام ئارا
نېمە قىلسا قىلغاي قىز بالا،
ئاسمان بېغى چېچەكلەيدۇ لىق
چۈنكى بىر قىز بولدى چىرايلىق

بېلىق بازىرى

توڭلىتىلغان بوز بېلىق.

تىرىك بېلىق.

قاسراقلرى چاقنىغان بېلىق.

كۆزى ئوچۇق، ئاغزى ئاي بېلىق.

سېمىز بېلىق،

قىز بېلىق،

پىلتىڭلاپ، چايقىلىپ، ناز قىلىپ

بازارغا سالار ئىز بېلىق،

ھەي ئادەملەر بىز بېلىق،

ئاه خۇدا، بىز قانداق سودا؟

مەنبە: «چۈمبە لىدىكى كۆز».

ئىككى ئۇيغۇر راشىد پورتىتىكى كافتىرىدا

يۇلتۇزلار كۈندۈزدە سۆزلىشىدۇ،

چاقنىمايدۇ.

يەر شارى ئالەمنىڭ بىر چېتىدە

ئاڭلايدۇ

ئېسىدە ساقلىمايدۇ.

— دۈبەي شەھرىنىڭ مونولوگىنى.

دېڭىز سۈركىلىدۇ، ئېچىلىدۇ

ئادەملەر مەڭگۈ بولغانمايدۇ،

يۆتىلىدۇ، يۇمشايدۇ، چېچىلىدۇ.

كونا ئىككى قولۋاق تۇرار لەپەڭلەپ

بىر تال بويۇن تۈكى بىلىقئالغۇنىڭ

سېمۇنت ئۈستىگە چۈشتى لەيلەپ.

راشىد پورتى

ھارغىن كىشىلەرنى كۈتۈۋالىدۇ،

مەغلۇپ زامانلارنى ئۇزۇتۇپ قويدۇ.

ئىككى ئۇيغۇر كافتىرىدا ئولتۇرۇپ

(CEASER) قەيسەر رىمدا ئولتۇرۇلگەن كۈنلەردەك

سۇس كەيپىياتنى كۆتەرمەك بولىدۇ.

مۇڭلۇق كۆزلەر پات - پات سەيلى قىلىدۇ،

ئىگىز كېمىلەر دېرىزىدىن ئېقىپ كېلىدۇ،

ئىگىز ھارۋىلىقلار شەھەرلەرنى كېسىپ ئۆتۈپ

ئەسلىمىلەرنى يېڭىلايدۇ.

ئەي ئوتلاقلىرىنىڭ خاقانى، تاجىغا قىستۇرۇلغان بۈركۈت

پېيىدىن ھوزۇرلىنىمەن،

ئاستىدا چاپچىپ تۇرغان ئاق ئاتنىڭ رەڭگىگە دۇئا قىلىمەن.

شامال يۇلتۇزلىرى ئايغىرىڭنىڭ ئاق قاشقىسىدا ئەبەدىي چاقناپ تۇرغاي.

ھۆل شەھەرلەر ھاياجانلىق سىيلاشلىرىڭدىن ئاۋات بولغاي.

جاراڭلىغان ئاۋاز. پاكىستانلىق ھاممالار

تۆمۈر ساندۇقلارنى چۈشۈرمەكتە.

ھايات دولقۇنى ئېقىتىپ كەلگەن سەرگەردانلار،

پۈۋلەنگەن ماپكاپلار.

ھەيۋەتلىك پۇل يولۋىسى ئادەملەر ئارىسىدا كىزەر ھۆركىرەپ.

ئورنۇم ئەمدى ئۇپۇقتا ئەمەس، ئۇپۇق ئىگىلەنگەن پۇلنى دەپ.

ئاھ، ناتونۇش ئىككى سودىگەر ئانا تىلىمدا قىلماقتا گەپ.

ئۇيغۇر تىلى كۆيمەكتە كۆك يالقۇن چىقىرىپ دېڭىز سۈيى ئۈستىدە،

تىلىم كېكە چىلمەكتە تارىخنىڭ ۋاراقلىرىدەك ئۇزۇندىن بىرى كۆيۈۋاتقان چۈش پەيتىنى.

تىلىم تېتىماقتا، نېمىدىگەن ئازابلىق خروستال جامدا شېكەر توشقۇزۇلغان قەھۋە ئىچىش.

ئۆزىنى سۆيىمەيدىغان ئىككى ئادەم قارغىماقتا ئۇيغۇر تىلىدا،

كافتىرىدا ئولتۇرۇپ.

مەن ئۇلارنىڭ پىكىرىگە قوشۇلمايمەن.

راشاد پورتى

ھارغىن كىشىلەرنى كۈتۈۋالدى،

مەغلۇپ زامانلارنى ئۇزۇتۇپ قويدۇ.

مەنبە: « چۈمبەلدىكى كۆز ».

بىر تەڭگە چۈشتەك كۈمۈلەپ

بىر دەرھەم چۈشتى جىرىڭلاپ
قولۇمدىن تاش پەلەمپە يىگە ،
يوغىناپ ، يورغىلاپ ، جىمىرلاپ...

قول بىلەن پۇل ئارسىدا
بىر ھازا ، بىر ئۆمۈر ، بىر دەۋر
باشلىنىش ، ھاياجان ۋە سەۋر.
سۇتۇق بۇغراخان مازىرى ،
لوندون پاي چېكى بازىرى...
كىچىككىنە بىر ئالتۇن تەڭگە
قەدىمى يەتكەن ھەممە يەرگە
شامالداك يالتىراپ.

قوزغىلاي دېگەندە كېچىلىك پويىز
يەھۇدىي سودىگەر چىقتى ئالدىراپ.

بىر تەڭگە ، غايىپتىن چۈشكەن تەڭگە

ئادەملەر كىرەر يولۋاس رەڭگە

، ئېتىلىپ ،

تېتىلىپ ،

سېتىلىپ ،

پىشىپ يېتىلىپ...

سەرلىق چاقناپ تۇرار مۇزپىدا

جەسەت ئاغزىدىكى ئالتۇن تەڭگە.

دۇپۇلدەر يۈرەك ،

بىر تەڭگىنىڭ كەينىدە

رەڭمۇ رەڭ سۈرئەت .

مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

كۆيۈۋاتقان تىل

– ئەرەب شائىرى شەرق س ئەلمۇساغا

قۇملار ئاقماقتا،

گۈل ياپرىقى قانات قاقماقتا،

قىزلار جىمىدە ئېرىمەكتە.

كوچىدا

دۇپۇلدەپ سوقۇۋاتقان ياز،

تېنىمدە مەي بولغان ئۈزۈم

تىلىمدا شېئىر شەرىپتى.

يۈگۈردۈم ئۇپۇقتىكى قېشىڭغا

غوزەكتىن ئالدىراپ چىققان پېتى.

ھاۋا نېمىدېگەن ئىسسىق.

بىراق سەن

پوپايكاڭنى كىيىپ

رەسىمگە چۈشتۈڭ،

ئاندىن مەن

224- بەتنى ئېچىپ

سېنى كۆردۈم.
شېئىرلىرىڭ ئۇسساتتى مېنى،
ئىچتىم تۈركچە قەھۋە.
دەملەپ بەردى دەپ سېنى...

قىزىڭ سۆزلەرنى ئوينىماقتا
توز قۇيرۇقنى ئوينىغاندەك.
ئادىل ساھىلدا ئويلماقتا
ئايالنىڭ ھەيكىلى دېڭىز بويىدا
مەشئەل تۇتۇپ ئويلغاندەك.

ۋاشىنگتون -

يۇمشاق بىتون،
يەپ رەڭمۇ رەڭ ئادەملەرنى
بىر ئادەمدەك قويدۇ ئاقلاپ.

پەخەس بول شائىر
ئەرەبلەرنىڭ ئاپئاق سۆڭىكى
ئۇ يەر - بۇ يەردە تۇرۇپتۇ چاقناپ.
مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

يۇلتۇزلارمۇ ئۆلىدۇ

– شېئىر ئوقۇغان ئەرەب قىزىغا

كۆرمىدىم سېنى
ئەرەب تىلى ئېچىلغان
غۇنچىدەك لەۋلىرىڭنى.
ئاڭلىدىم شېئىرىڭنى،
ئايالىم سۆزلىگەچ
گۈرۈچ يۇيۇۋاتاتتى.

سۇدا تاڭ ئاتتى
تاشتەك قاتتىق.

«ئەرلەر قېنى؟»
تاشتەك قاتتىق
تەگدى شېئىرىڭ.

قوللىرىمغا قارىدىم شۇئان
 ئايالىنىڭكىدەك نازۇك يۇمشاق،
 ئاتامنىڭكىدەك ئورغاق تۇتمىغان
 بۇۋامنىڭكىدەك تۇتمىغان ياراق.

يۇمشاق مەن

تۆمۈر بىلەن تاش ئارىسىدا
 ھەتتا ئۆزۈمنىڭ قارشىسىدا
 قۇرتتەك،
 توپىدەك،
 قەغەزدەك.

ئەركەك پاشىمۇ تاپىدۇ بالا
 يېشىل گۆگۈمدە چاقناپ ئەزىلىكى،
 بۈيۈك تۇيغۇلار قېنى مەندىكى؟

يارامدا جىق سۈكۈت ئىزى
 خىتاب قىلار ئەزەب قىزى:
 ئەزەلەر قېنى؟

ئەزەلەر ھاۋادا توپا - چاڭدەك،
 ئەزەلەر خورلۇقتا تۇرىدۇ تامدەك،

ئەرلەر يۇمشاق ئېرىگەن شامدەك.

ئەي ئاياللار تاشلاپ قويۇڭلار
 شىرتۇغۇلغان كېچىگە بىزنى،
 ئەي ئاياللار سولئالماڭلار
 پارقىرىغان شېشىگە بىزنى.

يۇلتۇزلارمۇ ئۆلدى
 ئوتتۇرسى ئاق
 چۆرىسى سارغۇچ،
 كۆك نۇر چېچىپ
 يۇپۇمىساق.
 ئەرلەر ئۆلگەندە
 رەڭسىز، يۇمشاق.
 مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

رۇزا ھېيىت كەلدى!

قزىل دېڭىزنىڭ ئىشىكىدە ئاي
 ھىلال ئاي كەلدى ئىشەك ئېچىلدى
 خورما دەرىخى تۇرىدۇ ئۇچماي
 يېشىل پېيىدىن شولا چېچىلدى
 تەقۋالىق ئېتىنى چاپتۇرۇپ بىز
 زەپەر قۇچۇپ يېنىپ كەلدۇق تىز
 ئوتتۇز كۈنلۈك روھىي سەپەردىن.

سەھەر چەكمەستە دەرىزىلەرنى
 گۈگۈم گۈل لىۋىدە ئۈپكىچە يەرنى
 ئاچلىق نىمە؟ ئۇسسۇزلۇق نىمە؟
 تېتىپ باي - پېقىر، ياش - قېرى ھەممە.
 داغلىدى شەيتىنى سىمىز ئايال
 باغلىدى زەنجىرگە نەپسى يامان ئەر
 يېپىلغىچە يەر - كۆكتىن كىتاب
 ئېچىلغىچە كىچىنىڭ لېۋى.
 گۈل شېخدا ئاياللىرىمىز
 شۇنچە گۈزەل، شۇنچىلىك پىنھان

ھاياتلىق سۇ ئۈستۈدىكى ئىز
ئۆرلەر يورۇق مەنزىلگە ئىنسان
ھەي بالىلار روزا ھېيت كەلدى
كەمپىت يەڭلا، يەڭلا شىرمان نان
كەلدى روزا ھېيت،
قۇش قانتىدا
زۇلمەت دېڭىزدىن ئۆتكەنچە يورۇپ،
كەلدى روزا ھېيت
ئۇسساق ئاتقان بىلىق قارىدا
دەريادا تۇرۇپ.

كەلدى روزا ھېيت
دەرەخ كاۋىكىدا
ئاتۇنۇش پەسلىگە ئېچىپ ئىشك،
ئى مۇئىنلەر ئۆلگەندىن كىيىن
بارارمىز غەم يوق ياپپىشىل يەرگە
ۋاھالەنكى بو ھېيتمۇ يەنە
كىچىك، ئاجىز، تەنھا بىر دۇنيا
كۆڭلىكى قان يىغلار كە ئىبدە
ئۆلمەي تۇرۇپ بارارمىز نەگە؟
2004-يىلى 11-ئاي 19-كۈنى

بىر تال يوپۇرماق

رەڭگى ئۆچكەن بىر تال يوپۇرماق
دىل قېتىمدا ساقلاقلق ھامان

قەلبىمدىكى قاقاس تۇپراقتا
ئۆسۈۋاتقان بىر تۈپ دەرەخ بار،
بار ئۇنىڭدا بىر تاللا ياپراق،
قەيسەرقەبىرە تېشىدەك گويا
كېچىدىكى نۇرلۇق چۈشسىمان،
ۋە قاراڭغۇ تاغ ئۆڭكۈرىدە
تۇخۇم بېسىپ ياتقان كەپتەردەك،
ئەڭ ئاخىرقى كۈلكىسى بىلەن
قېتىپ قالغان لەۋلەردەك.

خىيالىمدا

قونۇپ ئۇنىڭ يوپۇرمىقىغا
پەيلىرىنى تارايدۇ باھار.
يېشىل نۇرلار ياتىدۇ ئۇخلاپ
ناخشا ئېيتىپ بېرىدۇ شامال.

قەلبىمدىكى قاقاس تۇپراقتا
بىر تۇپ دەرىخ بىر تال يوپۇرماق.
ئۇ ئوخشايدۇ كىمدۇر بىرسىگە
ۋە ھېچكىمگە ئوخشىماس بىراق...
1989-يىلى 12 - ئاي

كۈن غەربتىن چىققاندا

ئايىلىمىز بىز چوقۇم،
كۈن غەربتىن چىققاندا.
يا كۈن چىقار غەربتىن،
بىز ئايىلىماق بولغاندا.

ئاي كۆرىنەر يېراق دالادا،
ئاق قاناتلىق غەربانە قار،
بىسىپ ياتقان گۆھەر تۇخۇمدەك
قىش كىچىسى غەمكىن سەھرادا
قەلبىمدىكى ئۆزۈمدىن بۆلەك
كىمۇ ماڭا بولاركىن ھەمراھ؟
ئەگشتۈرۈپ جىمجىت خىيالىنى
ئايلىنىمەن ھويلىدا تەنھا.
ئاپئاق كىپەن ئارتىۋالغان قىش،
كۈلۈمسىرەپ تۇرار يېنىمدا.
كىرىپكىلىرىدە
بوستان ياساپ ئۇيىقىدىن،

ئانام، دادام ياتار سۇپىدا.
 تاتلىق چۈشلەر،
 ئۇچۇپ چىقىپ ئۆكىللىرىم كۆزىدىن
 كۆڭلىكىنى كىيىپ رەڭگارەڭ
 ئۆي ئىچىگە لىپمۇ لىق تولۇپ
 پەرۋاز قىلىپ ئوينايدۇ ئۇسۇل.
 كەنتتىكى ئىتلارمۇ بۇ كەچ،
 قوشاق قېتىپ جۇدالىق ئۈچۈن،
 تۈنەپ چىقار تاغغىچە پۈتۈن.
 مورىسىدا پاكار ئۆيلەرنىڭ
 مېنى چوقۇم ساقلاپ ئولتۇرار،
 خوشلاشماققا ئاخشامقى تۈتۈن.
 مۇز چاقنىغان قارلىق ئېتىزدا
 كۈتۈشىدۇ سەھەرنى ئويغاق،
 توڭ تېزەكلەر چىقارماي ئۈن-تىن.
 قۇشقاچ كۈيى،
 توڭلاپ قالغان جىگدىلىك،
 جانلىنارمۇ مۇڭلۇق قوشاقتا،
 تىلغا كىرىپ ئەتە مەن ئۈچۈن؟
 غەربى ياقىتىن چىققان كۈن بىلەن،
 نۇرلانغاندا سەھرا ئۇپتى،

خوشلىشىرمەن بۇندا ھەممىدىن،
 كىرىپكىلىرىم تاتلىق چۈش يۇقى،
 ئايرىلىپ ئىخ خىلۋەت كۈلبەمدىن
 يول ئالارمەن يېراق شەھەرگە.
 پەرىشتىگە ئايرىلىپ شۇچاغ
 ئۆزۈمدە يوق بولغىنى ئۈچۈن
 بەخت شادلىق تېلەپ قالمىمەن،
 بۇندا قالغان جىمى نەرسىگە.
 1990-يىلى 2-ئاي. قاغىلىق

تورغاچ قانىتىدىن تۆكۈلەر قۇياش

تورغاچ

قانىتىنى قاقار دالدا

پەيلەردىن تۆكۈلەر قۇياش...

شاماللاردىن، مۇزدەك ھاۋادىن
تېمپ چۈشەر سۈزۈك - سۈزۈك نۇر
تۈن كېچىنىڭ كۆز يېشى ئوخشاش.
باشلانماقتا خىيالچان سەھەر
ۋالدىغان تاشلار ئارىسىدىن،
يۇلغۇنلارنىڭ چاتاقلىرىدىن،
توڭلاپ قالغان قۇش مايىقىدىن
مۇز دېرىزە ئاستىدىن باققان
جىمجىت ئېرىقتىن.

بارمەن ئۇندا

يۈرىكىمنى پەپىلەپ

دادام ئېيتقان غەمكىن قوشاقتا.

توپا يولدا كالا تېزىكى

زاكىدىكى بوۋاقتا ئوخشاش

تاتلىق تىنىپ كەتكەن ئۇيىقىغا.

تورغاي

قانىتنى قاقار ئېتىزدا
پە يلىرىدىن تامماقتا قۇياش.

كرستالدەك سۈزۈك شاخلاردا
نۇرلانماقتا قۇشلار چاڭگىسى.
نۇرلانماقتا كۆمۈش چېچەكلەپ
داللىرنىڭ يېراق چەت - چېتى.
بالىلىقم شۇنداق سەھەردە
چورۇق بىلەن قار كەچكەن يەردە
يۈتتۈرۈۋەتكەن قوشاقتىن بۆلەك
يوقتۇر مەندە ئۆزگىچە ئاۋاز،
يوقتۇر مەندە شائىرلىق تىلەك.
شۇڭلاشقىمۇ قارلىق دالدا
تىنەپ يۈرگەن ئىت ناخشىسىدا
سەت ۋە قوپال ئاۋازىم بىلەن
تەبىئەتنى كۈيلەيمەن تەنھا.
يىغلاڭغۇ دۇنيا
چاقىرىدۇ يىراق ئۇپۇققا...

تورغاي

قانىتىدىن تۆكمەكتە قۇياش.
1990 - يىلى 2 - ئاي، قاغىلىق

سەرگەردان سايە

قۇياش

ئوخشار مېنىڭ ياتقىمىدىكى
ئەڭ ئاخىرقى بىر تال شامغىلا.

كىم ياسىغان ئۇزۇن ئۇپۇق بۇ؟
كىم قالدۇرغان سەرگەردان سايە؟
ئەينەكتىنمۇ نازۇك قەلبىگە
چۈشكىنىدە كىمنىڭ شولسى
بولۇپ كەتتى پارە مېڭ پارە.

ئېلىپ كەلدىم شەھەرگە
سەھرانىڭ قۇم ئېرىقلىرىدىن
خامانچىلار تومۇز ئىسسىقتا
خامان تەپكەچ ئېيتقان قوشاقنى.

رۇجەكتىكى سەت قەغەز لەردەك
مۇشۇ ئاددىي قوشاقلار بىلەن

قويماق بولدۇم ھاياتنى بېزەپ.

لېكىن يەنىلا

ئېشەك مېنى يۈرگەن چاغلار دەك

تاپالمايمەن شادلىق ئەمەلىك.

قايتۇ ماڭا غېرىبلىق بىلەن

بالىلارچە مەيۈس تەمكىنىك.

پاكلىق گۇيا گۈزەل چۈشۈمدۇر

بۆشۈكۈمدە قالغان ئۇنتۇلۇپ.

بېسىپ كىرىپ روھىمغا كۆز ياش

بۇلاپ كەتتى نۇرغۇن نەرسەمنى.

شۇ ئازغىنا بېچارە كۈلكە

بارى يوق بىسائىم پەقەت.

تەلەي دۇنيا مىڭ رەت مىليون رەت

تارتىۋالما ئۇنىمۇ يەنە.

تەلەي يەنە سەندىن تەبەسسۇم

تەلەي يەنە سەندىن ئۈمىد ھەم،

ئېھ تەلەي يەنە، تەلەي يەنە پەقەت،

مەن چوڭ بولغان بۆشۈكىمىنىلا.

بىر دەققە ياتاي بۆشۈكتە

ئانام بولۇپ بەرسەڭچۇ دۇنيا!

شولا تارتىپ دېرىزىلەرگە
كەچكى قۇياش پاتتى شەھەرگە.
كىم ياسىغان ئۇزۇن ئۇپۇق بۇ
كىمدىن چۈشكەن ئۈمىدۋار سايە!؟

گۈگۈم قۇياشى
يۈرىكىمگە پاتماقتا ئاستا...
1990-يىل 3-ئاي

قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ

مەن بوۋامدەك، بوۋام مەندەك كۈنلەردە
قىش باھاردەك، باھار قىشتەك پەسلدە،
سەن مەن بولۇپ، مەن سەن بولۇپ
قايتىپ كەتكۈم كەلدى كەنتىگە
قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ.

قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ،
تاڭ سەھەردە ئالما شېخدا،
ئالما گۈلى پۇراۋاتقان كاككۈكتەك،
قىلغۇم كەلدى ئوماق تەبەسسۇم.
ئېرىق - ئۆستەڭ ئەتراپىدىكى،
ئاددىيغىنا ياۋا ئوتلاردەك،
قول تۇتۇشۇپ شاد - خۇرام،
يۈرگۈم كەلدى شامالار بىلەن.
خىيال سۈرۈپ پاك مەسۇم.
قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ،
تومۇز ئىسسىقتا.
ساڭگىلىتىپ تىلىنى،
ئاستا - ئاستا سۇ سۈمىرىۋاتقان،

بۇلاق بويىدىكى سۆيۈملۈك ئىتتەك،
 تۇرغۇم كەلدى بىر ھۇزۇرلىنىپ.
 يوغان – يوغان قوغۇننى چۈشەپ،
 چۆنەكلەردە ئۇيقۇغا كەتكەن.
 قوغۇن مایىسلىرىنىڭ پىلەكلىرىدەك،
 ياتقۇم كەلدى ئۇزۇن سوزۇلۇپ،

قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ
 ئوڭغۇل – دوڭغۇل كەنت يولىدا،
 نەشە بىلەن خۇش كەيپ بولۇپ
 ئاستا غېڭشىپ كېتىۋاتقان
 قىمارۋازنىڭ ئايدىڭ كەچتىكى
 ناخشىسىنى تىڭشىغىم كەلدى
 غۇنچە بويۇق تېرەكلەر بىلەن.

قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ،
 تۇل چوكاننىڭ ھويلا تېمىدىن.
 كۈندىكىدەك ئارتىلىپ چۈشۈپ،
 قۇراق تەككىنى جۈپلەپ پەم بىلەن
 يۇلتۇزلار ئارىسىدا ئۇيقۇغا كەتكەن،
 كۈندۈزدىكى مۆڭ يىگىتنى
 كۆرگۈم كەلدى ھاياجان بىلەن
 ئۆگزىدىكى ئۇياتسىز ئايدەك.

قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ
 پىر-پىر ئىسسىق قوش ھەيدەۋاتقان
 چاڭگا ساقال دېھقاننىڭ،
 خەسە كۆڭلىكىگە چاپلىشىپ كەتكەن
 مەيدىسىدىكى قارا تەرلەرنى
 قويغۇم كەلدى يېقىملىق سىياپ،
 يەلپۈگۈچلۈك سالقىن ھاۋادەك.

قۇشقاچلارغا ئەگىشىپ،
 كۆرگۈم كەلدى ئۇ يەردىكى
 رۇس قىزىنىڭ كۆزلىرىدەك
 كۆپكۆك ئاسماننى،
 كۆرگۈم كەلدى ئۇ يەردىكى
 پەرىلەرنىڭ قاناتلىرىدەك
 تىترەپ تۇرغان ئاق بۇلۇتلارنى.
 كۆرگۈم كەلدى ئۇ يەردىكى
 گۈل چېكىلگەن بادام دوپپىدەك،
 قىزىل گۈلگە تولغان دالانى.

مەن بوۋامدەك، بوۋام مەندەك چاغلاردا،
 قىش باھاردەك، باھار قىشتەك پەسىلدە.
 سەن مەن بولۇپ، مەن سەن بولۇپ
 قايتىپ كەتكۈم كەلدى كەنتىمگە.

1990-يىلى 4-ئاي

پېۋخانا

پېۋخانا

ئوخشمايدۇ جەننەتكە.

ئىشكىلىرى ئوخشاپ قالسىمۇ

ئوخشمايدۇ دېرىزىلىرى.

كۆزلەر خاتا كۆرمىگەن بولسا

كىر لۆڭگىنى ئارتىۋىلىپ بوينغا

چىپىپ يۈرگەن ئەشۇ ساختا كۈتكۈچى

بوپ باقمىغان، بولالمايدۇ پەرىشتە.

ساقاللىرى قۇياشتەك بوۋاي

پىۋا ئىچىپ بىر جام بىر جامدىن

ياشلىقىغا قايتار ئالدىرماي.

نامازشامگۈل نامازشامدا ئېچىلار

شۇ سەۋەبتىن مەيخانا بار كوچىلار

گۈل كۆرىنەر غېرىبانە بولسىمۇ.

كۈچلۈك پىشا، ئوتى يامان ئايالدىك
شېرىنغىنە كۆيدۈرىدۇ يۈرەكنى.
كەلتۈرۈلسۇن قاپاق - قاپاق پىشانلار.
قاپاقتىكى
پىشا ئەمەس ئېھتىمال.

جاۋغىيىدىن ساڭگىلىغان نۇر
سوئال بەلگىسى بولۇپ قالدى كىملىرىنىڭ؟
ياتقىنىدا ياستۇق قىلىپ شىرەنى
رېئاللىققا يېرىم ئاچقان كۆزىدە
گۈزەل چۈشلەر ئۇيۇپ قالدى كىملىرىنىڭ؟

ياساپ چىقار كۆز ئالدىغا مەست يىگىت
تولغان، ئاپئاق يوتىلارنى خىيالەن.
تترەپ تۇرغان كۆلەڭگىلەر نۇر ئارا
ياساپ چىقار مەستكە ئوخشاش راست ئادەم.
ياساپ چىقار ئەڭ دانىشمەن پەيلاسوپ
بەخت ئۈچۈن ئۆلۈمنى جەزمەن،
مەيخاندا تۇرسا مەن بىلەن.

پىشاخۇمار نۇرغۇن ئادەملەر
ئىچىشىدۇ يېشىلىشكە مەستلىكتىن
ياكى ئىچەر مەست بولماسلىققا قايتىدىن.

يامغۇرلۇق كېچە

يامغۇرلۇق تۇن كەتسە يىراقلاپ
كۈپىكلەر شام ئاقار تاراملاپ.
يەم بولمەن كۆزلەرگە تەكرار
بىرلىرىگە ھولۇقۇپ قاراپ
بىرلىرىنى قىلىپ ئىختىيار.

بەلكىم

مەڭگۈ يېپىق ئىشك تۇۋىدە
كۈتكەندىمەن بەختىمنى شۇنچە.
شېئىر يېزىش ئۈچۈن مەن لېكىن
تەقەززامەن قايغۇ – ھەسرەتكە.

مەندە يۈرەك بولغاندىن باشلاپ

ئۆزۈمگە ئۆزۈم

تەۋە بولۇپ باقمىدىم بىر كۈن.
ياشمىدىم سېنى دەپمۇ ھەم
ياشمايمەن ھېچكىشى ئۈچۈن.

ئىگەللىگەن باشقىلار ئەمما
ئوڭۇم ئەمەس چۈشۈمنى ھەتتا.

ئۆتمۈش

ئۆز لېۋىنى يامغۇرلۇق كەچتە
لېۋىم تامان كېلىدۇ سوزۇپ.
كەشتلەيمەن خىياللىرىمغا
نۇر تۆكۈلۈپ تۇرغان بىر لەۋنى
(سىم - سىم يامغۇر كەتكەندە توزۇپ)
تاتىرىمەن نۇر بولۇپ ئاپئاق
قايتقاندا نۇر سۇنۇق ئەينەكتىن.
سۆيەلمەيمەن ئۆزۈمنى شۇڭا
سۆيەلمەيمەن سېنى بۆلەكتىن.
خىياللىرىم بولغىچە بوۋاي
سۆيەلمەيمەن سېنى بۆلەكتىن...
يامغۇرلۇق تۈن كەلسە يېقىنلاپ
كىرىپكىم شام ئاقار تاراملاپ.
يەم بولمەن كۆزلەرگە تەكرار
كېچە مېنى كېتىدۇ يالماپ.
1990 - يىلى 10 - ئاي

غېرىبلىق

غازاڭلار تۆكۈلەمدۇ

تۆكۈلگە نىمدۇ؟

دەرەخلەر مېنىڭدەك يالغۇز قالامدۇ؟

ھاياتنىڭ مەن سالغان چىغىر يولىدا

مەن ئۆزۈم ماڭمىسام ئادەم ماڭامدۇ؟

ئۆمۈچۈك تورىدەك غېرىبىنىشىنى

قاراڭغۇ ئۆيلەردەك يالغۇز قېلىشىنى

ئۈمىدىسىز شېئىردەك يىغلامسىراشنى

ئۆگەنگەن يوق ئىدى، يوق ئىدى زادى.

يەپ كېتەرەمۇ تاملار تىرىلىتىن

تاۋۇتقا ئايلىنىپ قالارمۇ كارىۋات؟

جان كىرىپ قالارمۇ بۇ رەسىملەرگە

ھەممىسى دۈشمىنىم كۆزىتىر پات-پات.

سېغىنىدىم دوست تۈگۈل دۈشمىنىمنىمۇ

خوش بولۇپ كېتەتتىم كىم بولسا شۇ تاپ.

كۆرگۈم بار

كۆزلەرنى، يۈزلەرنى، ئىسسىق قوللارنى
يالغۇزلۇق ئەزدى بۇ يۈرەكنى ئۇزاق.

كۆرۈنۈپ تۇردۇ دېرىزەمدىن ئېم
جۇل - جۇل تۇمانغا يۆگەنگەن گۈگۈم
سەدىقە بەرمىدى ھېچكىم ئۇنىڭغا.
1990-يىلى 11 - ئاي

ئەنئەنە چەمبىرىكى

ئايلىنىپ چەمبەرنىڭ تۆت ئەتراپىدا
 ئۆزۈمنى نىشانلاپ ماڭغاندەك گويا
 ئۆزۈمدىن يىراقلاپ بارىمەن ئاستا.
 ئاتاقلىق رەسسام مەن ئازماستىن ھامان
 چىرايلىق قۇشقاچنى سىزماقچى بولسام
 سىزىمەن قەپەسنى ئوخشۇتۇپ باشتا.
 ئۆزۈمنى ئىپادىلەپ سالماسلىق ئۈچۈن
 ماڭمەن ئېھتىيات قىلىپ بەك ئاستا.
 بەرمەستىن قەلبىمگە سۆزلەش پۇرسىتى
 سۆزلەيمەن ۋالاقلاپ خەق ئاڭلىسۇن دەپ،
 سۆزلەيمەن سۆزلىنىپ بولغاننى پەقەت
 (خاتالىق ئۆتكۈزۈمەس بولغىلى ئەبەد)
 كىشىلەر مېنىڭدىن سورىسا راست گەپ
 ئەڭ گۈزەل ئىشەنچلىك ئويدۇرما بىلەن
 ھەممىگە يات بولۇپ كەتكەن يالغاننى
 يېقىملىق ئاۋازدا سۆزلەيمەن ھەدەپ.
 ئادەملەر شۇڭا

ئۆزىگە ئىشەنگەندەك ئىشىنىپ ماڭا
 كۆزۈمگە قولۇمغا، پۈتۈمغا سۆيۈپ
 چوقۇنار بەس - بەستە خىزىمىز دەپ.

تونۇلغان رەسسام مەن
 قولۇمدا ئوينايدۇ كۈرمىڭ بوياقلار
 چىرايلىق قۇشقاچنى سىزماقچى بولۇپ
 سىزىمەن قەپەسنى دائىم ئوخشۇتۇپ.

ئايلىنىپ ھاياتنىڭ تۆت ئەتراپىدا
 يەنىلا كەپ قالدۇق ئەشۇ نۇقتىغا.
 1990 - يىلى 11 - ئاي

ئۆمۈچۈكنىڭ قەبرىسى

كىمنىڭ ئۆيى بۇ

پۇل ۋە تورۇس تۇتۇش كەتكەن؟

كىم ئۇ نۇردەك قىمىرلاۋاتقان؟

كىم ئۇ مەنمۇ ياكى ئۆمۈچۈك؟

كىم قەلبىمگە ئاچماقچى تۇڭلۇك؟

ئۆمۈچۈك

كېتىمىز بەك ئۇزاق پىچىرلىشىپ بىز

سەن مېنىڭ بىردىنبىر دىلداش ھەمرايم.

سۈبى ئۆزىنىڭ

تال – تال رەڭدار يىپىلىرى بىلەن

توقۇپ چىققانداك تاپ پەردىسىنى

ئازماستىن تىنماستىن توقۇيسەن دائىم.

سەن – ياتلىق بولمىغان توقۇمىچى قىزىسەن،

مەن سېنىڭ ئامرىقىڭ سۆيگەن يىگىتنىڭ.

چىرمىلىپ ھېسابسىز خىيال يىپىغا

شائىر ئۇ ئۇن – تىنىسىز قوشاق توقۇغان

توقىدۇ...توقىدۇ ئالماستىن ئارام...
 سىم-سىم كۆز ياشلىرىم چۈشسە تۆكۈلۈپ
 ئۆمۈچۈك يىغلىدى دەمدىم ئۆكۈنۈپ؟

تورۇسقا قارايمەن بۇزۇلار كۆڭلۈم
 نېمىشقا خانەم سوغ مۇنچە غېرىبان؟
 ھەي، نېمىشقا مەن
 پۇخادىن چىققىدەك كۈلەلمىسەممۇ
 پۇخادىن چىققۇدەك يىغلىۋالمايمەن.

سورساڭ مېنىڭدىن نەدە قەبرىستان
 ئېيتىمەن بىر كۈنى ئۆمۈچۈك ھامان
 بىرىدۇ جىمىدە ئۆز توردىدا جان.
 1990-يىلى 12-ئاي

ئۆچ

بار بولغاچقا دېرىزە
ئوخشىمىغان ئۆيلەر قەبرىگە.

توڭلاپ قالغان دەرەخزار ئارا
خىلۋەت قارغا پۈركۈنۈپ كەنتىم
ئاق بايتالغا ئوخشار جىمىغنا.
پاكار ئۆيلەر قىغىر ئىشكىلەر
يىراقلادىن قىلار تەبەسسۇم
كېلىۋاتقان يات يولۇچىغا.
تۇمشۇقنى سۈركەپ ئاق قارغا
تام ئۈستىدە ماڭار ئاي نۇرى
چوكامۇزلار قالدۇ چاقناپ.
يىغلىغاندەك ھاۋشىيدۇ ئىتلار
ئۇ يەنىلا ئەمەس يېڭىلىق.
پەنجىرە مەگە كۆمۈش تور تارتىپ
بەزلىمەكچى بولار ئۆمۈچۈك
بېرەلمەيدۇ لېكىن ئىللىقلىق.

ياشلىرىمنى سۇرتىمەن تىنماي
شېئىرىمنى قول ياغلىق قىلىپ.

مەن سەھرانىڭ غېرىب شائىرى
غېرىب ئاي ۋە قەلەمدىن باشقا
تونمايدۇ ھېچكىممۇ مېنى.
خىيالىمغا سالغان كەپە مگە
كەپ باقمىدى تېخى بىر ئادەم.
كەلمەسلىكى مۇمكىن ئەبەدىي
بەلكىم يالغۇز مېنىڭدۇر ئالەم.

خىيالىمنىڭ يىراق چېتىدىن
شولا تارتىپ كۆتۈرىلەر كۈن.
بەربىردۇر ئەتىمۇ يەنە
بەربىردۇر كۈنلەر مەن ئۈچۈن...

مەن ھۇجرامنىڭ غېرىب شائىرى.

مۇزىكىنىڭ سۈرىتىگە

لەيلەپ چۈشتى ئالتۇن رەڭ ئاۋاز،

شىلدەرلايدۇ

تامدا

بۇلاقلار... .

قالدى بىر قىز نىلۈپەر بولۇپ،

پەرىزاتلار چۈشسە مۇنچىغا،

قويۇپ كېتەر خۇش پۇرىقىنى

قەلبىمىزدە قىزلار ياشايدۇ،

كۆرسەتمىدۇق ھىچكىمگە ئۇنى.

شەھەر بىرتال نۇر تامچىسىدۇر

كۈز يامغۇرى توختىغان كۈنى.

كەتتى بىر قىز نىلۈپەر بولۇپ،

شىلدەرلايدۇ تامدا بۇلاقلار،

ئۈرۈمچى،

مەن ئۈچۈن ئەڭ يېقىملىق

مۇزىكا سەن يەر شارىدىكى.

قىشتىكى يول

غەم – قايغۇغا ئوخشايدۇ تۇمان،
لەيلەپ كېلەر چايقىلىپ لەرزان.
ئېرىشەلمەي گۈزەل ئۈمىدكە،
بولۇپ قالدۇم چەكسىز غېربان.

قارلىغاچنى، يەرنى مورنى،
ئاق كېچىنى، رۇجەكنى، نۇرنى.
سىزماقتا قار ئازماي بىمالال،
سىزالمىدىم ئەمما باھارنى،
سىزالمىمەن نېمىشقا سېنى.
يېشىل قۇشلار نەگە كەتكەندۇر؟

چەكسىز قىشتا، قىشتا تىخىمۇ
جىمغۇرلىشىپ قالدى خىيالىم.
ئېرىشكىنىم گاچا بەختتەك،
سۆزلىيەلمەي يىغلايدۇ دائىم.
قىچقىرىمەن كىمدۇ بىرسىنى،

ئۆچىۋاتقان يۇلتۇزغا ئوخشاش،
ئاستا - ئاستا ئۆچەر ئاۋازىم.

مەن تېخىچە كېتىۋاتىمەن،
كىملىكىنى بىلمىدىم قىشنىڭ
كىملىكىنى بىلمىدىم سېنىڭ.
1991-يىلى 1 - ئاي

قەغەز... ئىلھام

...ئارىسىدا نامسىز بوشلۇقنىڭ

يۈرەككە يەلپ

ئەيىلەپ شېئىردەك.

تىنىق - تىنىق خىيال نۇرلىرى

تامچىلايدۇ تاغلىق شەھەرگە.

يۈرۈپ كېتەر ئاستا، بىر - بىرلەپ

...شۆپۈك... تېزەك... گۈل... يېتىم بالا

يول ئايلىنىپ قالار سەھەرگە.

كالىچىنى سۆرەپ بىر بوۋاي

ئۆتۈپ كەتتى جىمجىت ئاۋازدەك.

پورەك - پورەك گۈلگە ئايلىنىپ

ئۈزۈپ چىقار قاراڭغۇلۇقتىن

ئويچان ئېغىر تاماكا ئىسى.

ئاۋايخانا ئاشخانلار بار

جۇل چاپاندەك مېھرىلىك كوچام
كىمۇ ساقلاپ تۇرغاندۇ سېنى؟

سۈبھى ھىدى، نەشە پۇرتقى
ئەگم ئايدەك ئىچىلغان رۇجەك
يۈرەر لەيلەپ
لەيلەپ شېئردەك.

...شەھەر...

...قەغەز...

...تەنھالىق...

1991-يىلى 4 - ئاي.

كوچا سۈپۈرگۈچى

بىر ئايال ۋە قۇيرۇقلۇق يولتۇز،
بىر سۈپۈرگە ۋە سامان يولى.

1991-يىلى 5 - ئاي

چىرايلىق يىغلاش

ۋاقت، دۇنيا، قاناتلىق بىر قىز
ئۇچۇپ كەتتى قاۋاقخانغا.

سۇنۇق كاسام سۇنغان سەنمۇ، مەن؟
شاراپ قېنى، مەن ئىچتىمۇ، سەن؟
ئاخشام باھار بولغان ئەمەسمۇ،
كۈتكۈچى قىز چېچەكلىمە مەن؟!
ناخشا ماراپ تۇرغان ئاغزىمدىن
چۈشۈپ قالدى يانتۇ بىر ھەرپ.
مايماق دەسسەپ كەتتى ئورمانغا،
چىغىر يوللار بوپ قاپتۇ كەيپ.
نېمە بولدى كۆلەڭگەم ساڭا،
تۇرسەنغۇ ھېجىيىپ ماڭا؟

خۇمارلىشىپ قاپتۇ يۇلتۇزلار،
كېچە ئۇخلار مەستخۇش مۇلايىم.
سەن ئېسىمگە كېلسەن نېچۈن،

ئۇنتۇپ كەتمەك بولسام ھەردائىم.
 مەن زادىلا يىغلاپ باقمىغان،
 ئېھ، قانداقراق چىقار ئاۋازىم؟
 ئاي شولسى كەلمەكتە ئاستا...
 ساق ۋاقتىدا بارالمىغاچقا،
 مەن ئالدىغا كەلدىم مەست بولۇپ.
 كەچۈر، مېنى قەدىردان ئەسكى،
 تۇرالمدىم ئالدىغا دەسسەپ،
 دەرەخلەردەك قالدۇم لەپپەڭلەپ.

ئاي شولسى كەلمەكتە ئاستا...
 ساڭا سوۋغا ئېپ كېلەلمىدىم،
 ئېھ، بۇ نامرات كۆڭلۈمدىن باشقا.
 بەختىمۇ يوق ساڭا بەرگۈدەك،
 ئېپ كەلگىنىم بىر دەستە سۈكۈت.
 تىلىمەيمەن سەندىن بەختىمنى،
 دېيەلمەيمەن بىر مېنىلا كۈت.

تېمپ چۈشتى يۇلتۇزنىڭ يېشى،
 بۇ ئاخىرقى كېلىشىم مېنىڭ،
 كەچۈر مېنى سۆيۈملۈك قىزچاق
 ئېپ كەلگۈدەك سوۋغام بولمىغاچ

سوۋغا قىلدىم ساڭا شاپىلاق.

سەن قەيەردە ئەي پۇچۇق كاسام،

يۈر، كېتەيلى قاۋاقخانغا.

ئىككىمىزمۇ سىردىن شالمايمىز،

مەستلىكىدىن يېشىلسە دۇنيا.

يۈر، كېتەيلى قاۋاقخانغا.

1991-يىلى 5 - ئاي

ئىلىك

ئاۋازىم بار تاتارغان تامدا.

ئۆمۈچۈكنىڭ پاچاقلرىغا
باغلاپ قويغان ئاۋاق يېزىققا،
قاراپ - قاراپ كەتتىم خيالغا.

ئۇ كۈنى،

كالىندار يوق ئىدى دۇنيادا.
غازاڭ كەبى مۇڭلۇق بىر كۈلۈپ،
قار ئۈستىدە ياتقان ئاشۇ ئىز
ئەگەشكەنتى كەينىڭدىن ئەي قىز.
كەيىك كەبى كەتتىڭ يىراقلاپ،
قاراپ قالدۇم ئۈنسۈز - ئۈمىدىسىز.
نۇر يىپىلىرى تامار روجەكتىن،
تېمىم - تېمىم كۆز ياشلىرىمدەك.
شائىر بولۇپ قالدۇم سەن ئۈچۈن،
تەنھا ئۆتمەك بولدۇم سېنى دەپ.

«مەن» سۆيىمگەن ئۆزۈم تۈپەيلى،
ھېچكىم مېنى سۆيىمىسە مەيلى،
كەل غېرىبلىق، قويغىن قۇچاقلاپ،
كەل ئېھ ئۈمىد، سۆيۈپ قوي مېنى.
كۈلۈمسىرە ئۆمۈچۈك تورى...
1991-يىلى 5 - ئاي.

خاتىرە مېنىڭ كۆزىدىكى بېتىك

كۈلۈپ تۇرغان كۆز غازاڭلىرى
بەك ئوخشايدۇ، ئوخشايدۇ ماڭا.
كۆرسەتمەستىن كۆز ياشلىرىمنى،
يىغلىۋالسام خىلئەت جايلاردا.

غەمكىنگىنە بىر دېرىزىدىن،
تامچىلايدۇ غېجەك ئاۋازى.
خىيالىمغا پىچىرىلغان كۆز،
تېلىققاندا پورەكلىگەن ئۈن،
تېتىرەۋاتقان ئۆمۈچۈك تورى.
ئۆگزىسىدە قىستاڭ ئۆيلەرنىڭ
يالتىرايدۇ جىمجىتلىق نۇرى.

تۆكۈلمەكتە ئالتۇن غازاڭلار.
قۇش مەلىكە كەتتى توي قىلىپ،
ياقا يۇرتنىڭ شاھزادىسىگە.
بۇ يەرلەردە غازاڭدەك ئۈمىد

تەسەللىي بوپ قالدۇ بىزگە.
 بىر - بىرىدىن پارلاق غازاڭلار
 تۆكىلىدۇ باش ئۈستىمىزگە.

سېلىۋىتىپ ئىچ كىيىمنى،
 گويا خۇشبوئي توي تۆشكىدە
 ئوماققىنا ياتار تەبىئەت.
 كۈز رەڭگىگە كىردى سارغىيىپ،
 خاتىرەمدە قالمىدى ئاق بەت.

خىيالىمغا دەسسەپ بىر قىزدەك
 كېلىپ قاپتۇ مۇڭلۇق سېنتەبىر.
 دەيمەن ھېچكىم قالمىسا كۆرۈپ،
 قېنىپ - قېنىپ يىغلىۋالسام بىر!
 1991- يىلى 9 - ئاي.

ئۈمىدلىك بىر كۈن

يۈرىكىمنى نۇرلاندۇرماقتا،
سەن قەدىردان بارماقلىرىڭدا
يىراق كەچكى كۈز ئورمىنىغا
كۆمۈپ قويغان چىرايلىق قوياش.

كىچىككىنە غېرىبلىق بۈگۈن
گويا ئاجىز بىر تال قۇرۇتتەك،
دەپتىرىمدە يۈرەر ئۆمىلەپ.
سۆزلىمەكتە سەپرا مۇئەللىم،
يىغناغۇچتەك يەڭگىل خىيالىم،
ئۇچۇپ كەتتى دېرىزىلەردىن.

مالچى بوۋاي قاناتلىرىغا
باغلاپ قويۇپ قومۇش نېپىنى،
تاش ئۈستىدە كېتەر ئۇيقىغا،
مەن سەھرانىڭ غەمكىن شائىرى،
قەلبىم ئوخشار زىل تارىلارغا.

غازاڭلارنىڭ گۈللىكىدە مەن،
تېپتىنىچ كۈز نەۋلىرىدىن
تىڭشايمەن بىر جىمجىت ئۈمىدىنى،
يامغۇر قىزنىڭ تىۋىشلىرىنى،
خىياللىرىمنىڭ قۇلاقلىرىدىن
تارقاپ كەتكەن ئاۋازدەك سېنى.

بۈگۈن ئېھتىمال،
بىرەردىن خەت كىلىپ قالار،
كۆرگەن چۈشۈم راستقا ئايلىنار،
مەن كوچىدا ئۇچراتقان بىرى،
بىردىن يىقىن دوستۇم بوپ چىقار.

بۈگۈن
سۆيىۋاتسام ئۆز- ئۆزۈمنى مەن،
پىسىڭىدە كۈلدى مارىلاپ،
ئىشىكىمدىن خۇمار كۆز دۇنيا.
كالىپىندارنىڭ بىر تال ۋارىقى
گۈل بەرگىدەك تۆكۈلدى ئاستا.
1991- يىلى 9 - ئاي.

قەشقەر ۋاقتى سائەت ئالتىگە

گەپ قىلالماي بىر بالا،
يىغلىۋەتتى قاراپ يۇلتۇزغا.

ئاي تۇغقان شەھەر
چەكسىز كەتكەن چۈش بوشلۇقىدەك
يۈرگىنىدە ئۇيقۇمدا لەيلەپ،
قۇيرۇقلىرى مەپە ئېتىنىڭ
مىسرا كەبى جىمجىت كوچىدىن
تاڭ سەھەرنى ئېپ كەلدى سۆرەپ.
(ئويغانمىغان ئۇ چاغدا تېخى،
تىزەكلەر ھەم گۈللەر يولدىكى)
مەن پارىژغا بىرىپ باقمىغان،
مەن ماركسقا چىقىپ باقمىغان.

بىر شەھەرگە باردىم مەن،
كۈز گۈللىرى كۆمگەن ئەتراپنى
ئېقىپ تۇرغان كۈز بۇلاقلىرى.

پەرىشتىلەر ياشايدۇ بۇندا
يۇلتۇزلاردەك ئەسلەپ سۈكۈتتە
يۇتتۇرۇۋەتكەن قاناتلىرى .
يىغلىسىمۇ سىم – سىم يامغۇرلار،
يىغلىيالماس ئادەملەر ئۇنلۇك .
چۈنكى شۇنداق گۈزەل چۆچەك بار،
تۇرغۇن يۇلتۇز بولۇپ قالدۇ،
ئۇنلۇك يىغلاپ سالغان بالىلار...
كۆككە باقسام بىر مىسرا يۇلتۇز،
يەرگە باقسام ئۈمىدۋار شائىر
ئۇلۇغ كىچىك يۈرىدۇ تىنىپ .

قەشقەر سائەت ئالتىدە،
يۇلتۇز بوۋاي كىردى چۈشۈمگە .
1991- يىلى 10 – ئاي .

پىۋا كۆپۈك

پورەك-پورەك جىمجىتلىق

لەيلەپ چىقتى قەدەھ ئۈستىگە.

پىلتىڭلايدۇ خۇشخۇي بارماقلار

يۈرەكسىمان دۈڭلەك شىرەدە.

چىرايلىقسەن كۆپۈكلۈك پىۋا،

چىرايلىقسەن مەيپۇرۇش موما.

ئۇچۇپ كەتمەك بولدى نېمىشقا

گۈل قېتىدەك يۇمران ئاياللار؟

دۇنيا نېچۈن بۇنچە يېقىملىق،

كەتمەكچىدەك قىزغا ئايلىنىپ؟

گۈللەر خۇشخۇي پىۋا گۈللىرى،

كېپىش كىيگەن پۇت گۈلى،

نەپىس قول ھەم كۆزلەرنىڭ گۈلى.

قىسسىۋالاي چېكەمگە بىر دەم،

قىسسىۋالاي قولۇمدا بىر دەم،

پۇرىۋالاي قېنىپ - قېنىپ ھەم.

بۈگۈن، پەقەت بۈگۈنلا شۇنداق،
غۇرمەك - غۇرمەك يۇلتۇز گۈلدە
ئايلىنىپتۇ گۈللۈككە كېچە.

قانائىتىمىز پۇتلىرى بىلەن
يېنىكىمىز دەسسەپ ھاۋاغا،
شولا چېچىپ قاۋاقخانغا
كېرىپ كەلدى خۇدا ئاستىلا.

شېشەڭنى ياپ جىنىم ئادىشىم،
ئېقىپ چىقىپ پىۋىدەك كۆزلەر
مەست قىلمىسۇن كۆزلىرىمىزنى.
مەست بوپ قالسا لەۋلەر تۇنجى رەت،

ئاخىرقىغا قويايلى ئاتاپ،
مەست بولمىغان سۆزلىرىمىزنى.

شېشىنىڭ ئاغزىدىن
شولا تارتىپ چىقماقتا قوياش.
توپ - توپ قۇشلار ئۇچماقتا ھەريان.

قىستاڭ پويىز كېلەر يىراقتىن
ساقاللىق چال ساتىدۇ زايوم

ناخشا ئېيتار شەھەردە تۇمان.

غېربىسىنىپ جىمغۇر دەرەخلەر،

تۆكىلىدۇ غازاڭلار ئاستا.

ئات يايلىدەك يەلپۈنۈپ گۈگۈم،

كېرىپ كېتەر كۆك شېشىلەرگە.

چەكسىز غېربىلىق

لەيلەپ چىقتى قەدەھ ئۈستىگە.

1991-يىلى 10-ئاي

ئاياللار دۇنياسى

نۇر چاچىدۇ ئەرلەر شەھرىگە
مۇنچىدىكى قىزنىڭ يوتىسى

قوللۇرۇمدا سېنىڭ پەيلىرىڭ
قوۋۇرغامدا سېنىڭ كۆلەڭگەڭ
ھالقىپ كەتتىڭ تەپەككۇرۇمدىن.

مەن كۆلمەكچى بولسام ھاياتقا
ئېسە دەيدۇ يۈرىكىم ئاستا.
ئاياللارغا مۇھتاجلىقىمدىن
ئاياللارغا ئوخشايدۇ دۇنيا.

دەرەخلىرىم، چىغىر يوللىرىم
دەرەخلىرىم، ئاق قۇشقاچلىرىم
مېنى بۇنداق قويماڭلار تەنھا.
كۆزلىرىمنى يۇمىۋالساممۇ
ئايال مېڭىپ يۈرەر ئەتراپتا.

ماشىنىلار چاقناپ ئۈمىد دەك
تۇرىشىدۇ رەت - رىتى بىلەن.
كېتەر مېنى يالغۇز قالدۇرۇپ
يول چىرىقى يېنىش بىلەن تەڭ.
مەنسىزلىك
ھەمراھ بولدى ماڭا بەك ئۇزۇن.
ئۆلۈپ قالماي غېرىبلىقتا دەپ
مېڭىۋەردىم بىر يولنى تەكرار.
ئۆيگە كىرىپ
كارۋىتىمغا قاراش بىلەن تەڭ
غايىب بولۇپ كەتتى ئاياللار.

ئايال

سەن ناتونۇش يېراق پىلانت
مەن بولمەن ئالەم كېمىسى.
نۇر چاچىدۇ ئەرلەر شەھرىگە
مۇنچىدىكى قىزنىڭ يوتىسى.
1991 - يىلى 10 - ئاي.

ئۇيغۇر كوچىغا چىققاندا

بازارنىڭ رەڭگى ئۆزگىرىدۇ،
يات ئادەم ياتنى ئۆز بىلىدۇ،
كوچا ئەمەس سامانيولى بۇ
تىرىكنى قىچقارساڭ ئۆلۈك كىلىدۇ.
دۈشمىنىم بەزدى، غېرىپلىق ئەزدى،
قولۇڭنى بەر، ئەي ياقا يۇرتلۇق.
يوقتىن كەلگەن يوققا قايتارمىز،
يوقاتقىنىمىز بولدى قۇتلۇق.
ئۇيغۇر بولۇپ چىقتىم چەتئەلگە
ئۆتتى گويا بىر كۈندە يۈز يىل.
كەچۈرمە يىمەن دوستۇم قىيامەتكىچە
دۈشمىنىم رەنجىتكەن بولسام ئەپۇقىل.
ئات يايلى ئۆچتى سارغۇچ بەتلەردىن
باتۇرلۇق كۆچتى قىلىچلىق ئەردىن.
ئۆلگەن كۆرەلمەس ئۆلتۈرگۈچنى

نامەردلەر مەردلەردىن ئالار ئۆچنى.

روھىمىزدا تاج خوراز تاجىدەك،
يېڭىلدۇق بۈگۈنكى دۇنيا مېكىياندۇر.
ئەسرلەر بويىغا يەتتى بىر- بىرلەپ
لېكىن ھەي قىزلار قېرىماس ئۇيغۇر.

ئۇيغۇر كوچىغا چىققاندا مەغرۇر
دەرەخلەردە مۇڭ، ئۆيلەردە قەبرە.
قاتقان يەرلەردە قۇترايدۇ شەھۋەت
قاشال سۈكۈتلەر گويىكى نەرە.

ئۇيغۇر بولۇپ كوچىغا چىقتىم
غەمزىسى يات، ھۆل، قىزىق بازار.
ئۇيغۇر بولغۇم كەلدى مىڭ قېتىم
مۇھەببىتىم بۇلدۇقلاپ ئاقار.
مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

كىلە

قۇم تامچىلايدۇ،
ئېسىمدە قاپتۇ خىرە - شىرە،
يازدىكى بالىلىق، كۈن، كىلە.

ۋاقتىنىڭ تۈرى
يېپىلماقتا ئاستا - ئاستا،
يېزا چېتىدىكى تىك يارغا.

يارنىڭ قاپ بېلىدە تۇراتتى ئۇ،
بېشىنى كۆتۈرۈپ ئېگىز، ئاققۇنە
قورسىقىنى قاقلاپ ئاپتاپقا.

سورىدىم قىزىقىپ:

- دادا، ئۇ نېمە؟

- ئۇ كىلە، ئاپتاپ يەپ ياشايدۇ كىلە.

كۆزى پارقرايتتى قورقۇنچلۇق بەك،

لېكىن ئەركىنلىكنىڭ شاھزادىسىدەك

راھەتلىنەتتى كۈن نۇرىنى يەپ.

قۇم تامچىلايدۇ...

كۈن چىقتى، بوينۇمنى سوزۇپ

بالكوندىن قارىدىم يەسكە ،

ئۇنتۇلغان جانىۋار چۈشتى ئەسكە.

مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

بۇلاقتۇپىشك كۈچىسى

قۇياشنىڭ ئارقا كۈچىسى

نۇر،

لاي تاملارنىڭ يېرىقىدىكى.

كۇرسدا ئولتۇرغان چا ساقال ئۇيغۇر

ئۆتكەن قىزلارغا قويدۇ قاراپ.

سۇيۇقلانغان نېرۋىلار

نەچچە يۈز يىل غېرىبىلىقتا

ئۇيۇپ قالدىم ئاستا - ئاستا.

قاسساپ پىچىقنى سۈرتۈپ بولۇپ

قاراپ قويدى قان يۇقى باشقا.

ئەخلەت ئۈستىدە

تاجى سالىپايغان خوراز

پۇتلىرى بىلەن ئېلىشتۇرماقتا

ئاق، قارا، كۆك، قىزىل رەڭلەرنى.

ئېلىشىپ كەتتى بىردىنلا ماڭا

ئۆتمۈش بىلەن ئۇشۇدەم ئاھا.

بىر بۇلاق

تۇرىدۇ كوچىدا بۇلدۇقلاپ

ۋاقتى باشقا ۋاقتتۇر بىراق.

ئۈچىنچى ئايغا كىرىش

توختىمىغان تەنلەر، تېرەكلەر
 ماي يوللاردا قاغجىراش ئىگىز.
 ئاستا ئۈنلەپ ئاقماقتا ئەگىز
 لاي چۈشتىن كىيىن.
 لاي چۈشتىن كىيىن
 سۈزۈلمەكتىمىز مەنسىزلىكتىن
 بايقاپ قېلىپ بىر-بىرىمىزنى.

يېشىل قەبىلە ھېجر تەشتەكتىن
 چىقىپ كەلمەكتە، ئىقىپ كەلمەكتە.
 بېيجىڭ قوۋىرغىسى تاش شەھەر،
 يورماقتا ئۈچەي-باغرىمىز
 يەردىن دېۋىسىنىڭ ئاغزىدا سەھەر.
 مەن نەم توپىغا ئامراق،
 يېرىم كىچىدە مەن سىنى پۇراپ
 ھوزۇرلىنىمەن.
 بالىلار لەڭلىكىنى قويۇپ بەردى،
 يېپىمىزنى تارتار غايىب قول،

ئۈچىنچى ئايغا ئالماقتىمىز يول .

The bodies and poplars mowe on ,
 On the asphalet dryness is high ,
 Snow is melting and flowing ,
 And murmuring sweetly
 It is a muddy afternoon .
 It is a muddy afternoon ,
 We grow transparent from emptynes
 For suddenly we found each other .
 The green tribe comes out and welling out
 From flower – pot .
 Beijing is a stone – rib city .
 Down in the mouth of lord of the earth
 Our guts glittering ,
 Nobody will feeling pity .

I love wer clay
 At midnight
 Sniffing you and exciting .
 The childen are flying their kites
 We are kites – an unknown hand takes our line
 We entering the march unhurriedly, as wine .

ئېسىلىپ ئۆلىۋالغۇچى

جىمىرلايدۇ جان يۇلتۇزلىرى

ئارغامچىنىڭ ئۇچىدا.

چىدا سۈزۈكلۈككە ئەي ئايال،
قورقۇنچلۇق، قۇرغاق، مۇزدەك،
ئۆلۈم ئەكس ئېتىدۇ بىزدە.
يالىڭاچلانغان ئوت مۇئەككىلى ،
ئادەم تېرىسى سارغۇچ، ئېگىزدە.

ئەھمىيىتى قالمىدى
ئالداشنىڭ ۋە ئالدىنىشنىڭ ،
ئاش ۋاقتىنىڭ، ئىش ۋاقتىنىڭ،
يۇيۇنۇشنىڭ، پېشىم ۋاقتىنىڭ ،
ھاجىتى قالمىدى كېيىم كېيىشنىڭ.

ھەممە قاتتىق نەرسە ئۇنىڭغا
ئۇشتۇمتۇتلا ئايلاندى سۇغا.

ئارغامچىدىن ئاقار بىر ئايال،
 ئاياغلاشتى ئۇنىڭ تۆت پەسلى.
 كۆكتىن مۇڭلۇق باقار بىر ئايال،
 ئارام ئالماق بولغاندا ئېرى،
 نىقابىنى قىلىپ سەل نېرى.

ئېسىلىپ تۇرار
 يەر بىلەن ئاسمان ئارىسىدا،
 پۇتلىرى بىلەن تام ئارىسىدا،
 زامان بىلەن زامان ئارىسىدا...
 پەرىشتىلەر ماڭماقتا سۆرەپ.

ئۆلىۋالدى بىر ئايال قوشنام،
 قارا گۈلدەك
 غەمكىن پۇرىقى
 قوشنىلارنى قىلىپ بىئارام.
 مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

مىراجىغا چىقىش

سائەت توساتتىن تۆتتە

قورقۇنچلۇق ئاپتاپ، تىلفون ۋە ھىمىسى ،

بىر سائەتتىن ئۇزۇن بىر سائەت.

ئېسىمگە كەلمەي قالدىم ھودۇقۇشتىن

بۇ مىسراغا يازاي دېگەن خەت.

جىمجىتلىقنىڭ مەنىسى

مەن ئا ئە مە س .

مەنىسىزلىك باش ئۈستۈمدە پەس

ساڭگىلاپ تۇرىدۇ ساپاق - ساپاق .

سە ۋە بى بولمايدۇ نۇرغۇن ئىشنىڭ

ئۆزىمىزچە چىقىمىز ياساپ .

ئۆلۈم رويخېتىنى ، ئوقۇغۇچى

چۈشمەكتە پەلەمپەيدىن تاقىلداپ .

يالغۇز تاشلاپ قويۇپ مېنى

ئۆزۈڭ نەدە تۇرغانسەن ئىگەم ،

سېغىنغاندا چاقىرغىلى.
ھەممىنىڭ مەنسى سەن
مەنسى سەن
ھېچنىمىنىڭمۇ.
مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

ئاجىز تولدۇر

تۇرمۇش ئەينىكىدە
تونۇش كىشىلەر
بىر قولى تېڭىلغان،
بىر پۇتى تېپىلغان.

ھىلال ئايدەك
كەمتۈك سالاھىيەت
بۇ ئىسىمدىن،
بۇ يۈزدىن.

چېكىندىم،
كۈندۈزدىن.
ئېچىلدى ئىشك بىردىن
يۇلتۇزلۇق ھاياتقا.

پالاقلار تېنىم
بىر قاناتتا.

ئاي تولدى بۈگۈن

كارىۋاتتا.

2005-يىلى 23-سېنتەبىر

مەنبە: «دېڭىزدىكى كوچا»

يامغۇر

كوچىنىڭ دۈمبىسىنى
سىيلايدۇ تۇتۇق ھاۋا.
غەم ئەرلەرنىڭ قاناتلىرىدەك
يېپىلماقتا بارا - بارا.

چېكىلەر نازۇك، ئاستا
ئايالنىڭ تېنىدىكى تار.
سېمونتقا يامغۇر تامماقتا،
ئاپئاق، تولغان، بىرتال - بىرتال.

ئەينەك تاملار ئارىسىدا
ۋەھىمىگە چۈشكەن كىشىلەر.
يامغۇرلارنىڭ ئىچكىرىسىدە،
تەمتىرىگەن، كۈتكەن كىشىلەر.

» ... ئۇرۇش شۇنداق قاتتىق بولدىكى

ئىتىل دەرياسىنىڭ سۈيى

قىپقىزىل سرغا ئايلاندى ... »

ششسىمىزگە پاتتى كۈن ،
 تام تۇۋىدە ئولتۇرۇپ
 مەينى قۇيدۇق سىڭايان .
 بىز كېچىگە ئېرىپ كەتكەنلەر
 يامغۇر بىزنى قىلدۇ بايان .

مەستخۇش يامغۇر توختاش بىلەن
 كارىۋاتتىكى ھاياجانلىق تەن
 ئوخشار جىمجىت ئىسكىرىپكىغا .

تەكلىماكان بويىدىن ئۆتۈش

قۇمنىڭ كۆكسى ئاپئاق ، يوغان ،

تېرىسدە چوقچىيىپ تۇرغان ،

ۋە سۆەسىگە سالار ئادەمنى .

تېز سۈرئەتتە كېتىۋاتقان ياز

كۆيدۈرمەكتە پۈتۈن ئالەمنى .

ئەسەبىي ۋىشكىلار، ماي ماشىنىسى

ئۈزۈلمەي ئۆتەر،

ئۇيقۇ، خىيال چىگىش - چىگىش بەك ،

دېڭىز قارا قىچسىنىڭ خەرىتىسىدەك .

چۈشىمىزدە

يات ئەللەرنىڭ ئالتۇن ئوردىسى

كۈندىن - كۈنگە بارار ئېگىزلەپ .

غېرىبلىق ئېزىدۇ يولۇچىلارنى

ھەممىمىز تەقدىرداش ئويىمىز باشقا،

ھەركىم ئالدىرايدۇ يېڭى ياشاشقا .

خىياللار چىچىلغان ،

چىچىلغان مەرۋايىت چۆلدىكى تاشلار

ۋە ياكى ساناقسىز تېنى يوق باشلار.

كىرىپكىلىرىمىزدە ئۇيقۇ يۇقى ،

كىرىپ كېتەر كېچىگە يالت - يۇلتىدە

نامرات يېزىلارنىڭ يېشىل قۇيرۇقى.

ئابتۇبۇس چاپار

يىراقتا ئاي ،

يېقىندا قىسمەت.

ئۆز شەھىرىدىكى ئۇيغۇر

بارغانسېرى كۆپىيىپ كەتكەن...

كۆنۈكمەن،

يامغۇر مەنزىرىسى، غېرىپلىق

دائىم نەملەشكەن مەركىزىي شەھەر.

ئۇچرىغانلىكى ناتۇنۇش ساڭا،

ساقچى، قەلەندەر، يېڭى بنا

قىستاڭچىلىق، تۇز ۋە باشقا نەرسىلەر.

بىردىنلا پەيدا بولغان ئارتۇق ئادەمسەن،

كۈن نەيزە بويى ئۆرلەپ

جىمجىت كېسىشكەندە

ئەڭ ئېگىز راۋاقنىڭ ئۇچى بىلەن.

ياكى

ئىسمىڭ سە ۋە بىدىنلا مەۋجۇتسەن.

سقىلغان كېچە.

ئاياللارنىڭ نۇر چەمبىرىكى

توپلانماقتا ھاياجان.

ئەر مىللەت

ئەردۇر ھامان.

غەم كېلىدۇ ئاققۇنلاردەك

غەم قارا ھەم نامەلۇم رەڭدە.

مېنى تىرىلدۈردى بۇقىدەك

پاچاقلىرىڭ ئارسىدا

ئېچىلىپ قالغان

بىر تال چوڭقۇر گۈل.

مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

شەھەرنىڭ سىراھى

بېرىلمىدى بىزگە ئىزاھات.
سېلىنماقتا رەت-رەت ئىمارەت.
ئېگىزلىگەن تەنھالىقىمىز.

ۋاقت بىر چوڭ شەيتان ئەينىكى،
قېرى مۇشۇك تىكىپ كۆزىنى
كۆرەلمەيدۇ ئۇندا ئۆزىنى.

خالتا كوچا، ئادەم، سامانىول
بۇ شەھەردە كېسىشكەن بىر نۇر.

چېقىلماقتا كونا بىنالار
ئۆز تىلىدا سۆزلەيدۇ ئۇيغۇر.
چاقناپ ئۆچەر توزان ئىچىدە
لوم تۆمۈرلەر، سەرسان يىگىتلەر
تام ئادەمنى قوغلايدۇ دەيدۇ،
لېكىن قارام تام چاققۇچىلار

قاراملىقى قۇتىرىغان بۇقا.
 بالياتقۇ ئۆي ئۇلار ئۈچۈن
 تىكىشىدۇ جېنىنى دوغا.
 بىز گويىا ئوت سۇ ئىچىدىكى،
 بىز غايىبقا سېلىنغان بىنا.
 ئۆرۈلدى بىر بىنا نەم، قىزىل
 يىگىتلەر تام چىقىۋاتقاندا،
 ۋاقىتتىن قان ئېقىۋاتقاندا...

يات بىر تىلدا سۆزلەيدۇ تۇرمۇش
 ئۆزگەرمەكتە شەھەرلەر پۈزۈر.
 يېڭى بىنا پۈتەر ناتونۇش
 كونا تامنى چاققۇچى ئۇيغۇر.

ئەي يىگىتلەر، قاراپ بېقىڭلار
 شەيتان ئەينەك ئەمەسمۇ شەھەر؟
 كۆرۈنمەيمىز قارىساق ئەگەر.
 مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

قەشقەرگە ئىلگىرى

كېتىۋاتمەن قەشقەرگە
ئۇ گويۇ ئۆز تېنىنى يەۋاتقان،
ياكى ئۇ يەردە
پەرىشتىلەرنىڭ ئۆلۈكى ياتقان.

ئۇپۇقتا قىزغۇچ يەردە
مەڭگۈلۈك، تىپتىنچ، ئۆچىۋاتقان
ئەنە شۇنداق لەھزىلەردە،
ئاپتوبوس تۆمۈر قوشۇن غالىبلاشقان
بىسىپ كىرمەكتە چۆل - جەزىرىگە.

تاشلار — تاش ئوردىنىڭ خارابىسى.
تاشلار — شېھىتلەرنىڭ كېسىك بېشى.
تاشلار قۇرۇپ كەتكەن،
تاشلار قاتقان تەن.

شەھۋىتى ئۇرغۇپ تاشقان ئادەملەر ئارا
ئېزىپ كەتكىنى سەن ياكى مەن.

قەشقەر —

ئۇ بىر ئىسسىق قۇرئىمىس يارا،
تۇغۇلماقتا بارا - بارا.

كۆزلىرىم قاماشتى قارا - قارا
يۇلتۇزلار لىق ئاسماندا، يەردە.

سۈزۈك - سۈزۈك ئۆتۈۋاتقان
شۇنداق تەنھا لەھزىلەردە
ئىگەم سەن بار، مەن يوق مەندە.
مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

ئىككى كىسەك

ئىككى كىسەك

ئۆي ئىچى ئاق رەڭلىك جىمىت،
ۋاقىت تامدىن ئۆتمەكتە،
ئۆزگەردى بىر كىسەكنىڭ يۈزى.
يېشىل قۇملىرى سارغايغان ئەل
بوستانلارنىڭ قەدىمكى كۈزى.
چىڭگىزخان ئۇششۇكتەك بېسىپ كىرىپ
شەھەرلەرنى تىغدىن ئۆتكۈزدى.
بەگلەر قۇل بولۇشنى خالىماس ئىدى،
خوتۇنلار دىدەك بولمايمىز دىدى.
خاقان يىغىپ يىگىتلىرىنى،
ياۋغا قارشى جەڭگە ئاتلاندى،
ئاق ئات مىنىپ.
ئاق يىقىلدى قىزىلگۈلدەك
قىزىل تۇپراق ئۆچتى، قارايدى.
خاقان لايغا ئايلاندى، لاي كىسەككە
بىر بىنادىكى.

ئۆيدە ئويچان ئولتۇراتتىم،
 تامدىكى كىسەك
 كۆرۈندى تولىمۇ غەمكىن،
 ئىختىيارسىز ئېزىپ يۈرەكنى.
 «ئادىل» دەپ توۋلىدى ئايالىم
 تالاي ئەسرلەردىن كىيىنكى
 بىر كىسەكنى.
 مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

قۇربان ھېيت

تاڭ سۈزۈلدى

ششدىكى تاڭ،

يۈزى يورۇق پەرىشتەدەك.

مەزىنىڭ ئاۋازى يۇلتۇزغا تولغان،

ئادەملەر مەسچىتكە كىرمەكتە دەۋرەپ.

ئۆلۈمنىڭ سىماب كۆزلىرى

پىلىدايدۇ ئىشىكلەر ئارا.

ھەممە چەكسىز ئىخلاسى بىلەن

قۇربانلىقنى قىلماقتا ئادا.

ئىسسىق قانغا چىلىشىپ ياتقان

كۆك قوشقاردىن كىلدۇ سادا:

ئەي ئادەملەر، ئەسلى مەن ئەمەس

سەلەر بىر توپ قۇربانلىق پادا.

ناغرا - سوناي ئاۋازى

ئەسلىتەر قەدىمكى جەڭ مەيدانىنى.

كېلىۋاتقان قىستاڭ ئاپتۇبۇس

بەلگىسى تىنچ مەغلۇپ بولۇشنىڭ
ئاقىدۇ كۈچىدا قۇياشنىڭ قېنى.

لەۋلىرى قاندەك چوكان

بوغۇرساق يىمەكتە

مالاچلىتىپ

مىس لېگەندە.

قالغان ئېشىپ

پالۋاننىڭ بېشى.

ئەمەستەك قايغۇرۇش خۇددى ئۆز ئىشى،

شاد - خورام پەتىلەيدۇ ھەممە كىشى.

توساتتىن

گۆشكە قونغان يەنە بىر چىۋىن

پالاق ئارا قانتىنى چاقىتىپ

توختىدى دۇنيانىڭ چېكىگە بېرىپ.

مەنبە: «چۈمبەلدىكى كۆز».

خۇدانىڭ مەھمىتى

(چوڭقور سىغىنىش ۋە ھۆرمەت بىلەن ئابدۇلھەكىم مەخسۇمغا ئاتايمەن)

ئۆگزىدىكى سەھەر بوۋاينىڭ
چاقناپ تۇرغان ساقاللىرىنى
ئوينار ئېدىم تاراپ ھەركۈنى.
ھەممە غايىپ بولۇپ كەتكەندەك
كېتىپ قاپتۇ ئەۋلىيا ئەزەم
ئىشىكى يوق كوچىلار بىلەن.
يۈزلىرى ھۆل ئەي ئاقساقاللار
پاك، چىرايلىق ئېتىقاد بىلەن
تەڭرىگە خاس قايغۇنى ئېلىپ
ئاراڭلارغا كىردىم قىستىلىپ.

يەرگە قونغان تاڭ نورى سىمان
ئۈستۈڭلارنى كۆمگەن توپا - چاڭ.
باغرىم ئېزىك سىلەرگە ئوخشاش
تارقالغاندا يىراق ئاۋازدا
ئۆلۈپ كەتكەن شۇ مۇڭلۇق ئاھاڭ.

قاغىلىق

قوللىرىنى سوزۇپ بەك كىچىك،
ياتقىنىدا ئاي نورى ئېمىپ،
پەيدا بولۇپ ھاجىم مېھرابتا
ياغرىر ئىدى ئەزان ئاۋازى.
غىچىرلىشىپ داۋزىلار شۇئان
جىمىرلايتتى مەسچىت ئۈستىدە
پەرىشتە ۋە يۇلتۇز پەرىۋازى.

ئۇ كۈنى

جىنازىغا قاراپ
بېشىنى چاڭگاللاپ
يىغلاپ سالدى ئەزرائىل ئۆزى.

بىر قەلئە دۇركى ئۇ تامسىز
شۇ قەلئە دە بولماقتا مېھمان
خۇدا باشلاپ كەلگەن بىر ئىنسان.

1993 - 6 - 19 - كۈنى

مەنبە: «بويىتاق شائىرنىڭ مەخپىيىتى»

چەكسىز ئىشخانا

تەكچىدە شىشە.

شىشەدىكى نۇر.

بىر تال پەي.

ئىش تەرتىپى.

قەغەز دۆۋىسى.

خۇددى رەتلىك تۇرغاندەك

قالايمىقان ئىشخانا ئىچى.

غېربىلىق بىلىمگە ندەك غېرىپىلىقنى

بىلمەي قالدۇم نېمە قىلىشنى.

ئات قويۇلمىغان ھايان

ئايانماقتا توختىماي مېنى.

قەغەز مەركىزىدە

بىر جۈملە ئايال.

ئايال ھەرىپلەرنىڭ

ماڭا قاراپ يالغۇچلىنار
ياش قەبىلە باشلىقى.

دېرىزىنى ئېچىشىم بىلەن
تەكچىدىكى قۇرۇق شىشگە
ئۇدۇل كېلىپ چۈشتى كۈن نۇرى.

شىشە يېنىدىكى چاقناش.
ئۈستەل ئۈستىدىكى چاقناش.
كۈلدىن ئەتراپىدا جىمجىتلىق.

جىمجىتلىقنى بۇزۇپ بىردىنلا
قەلەم سوراپ قالدى ئىشەپشىم...

1993 - يىلى 12 - ئاي

مەنبە: « بويىتاق شائىرنىڭ مەخپىيىتى »

مۇزىكىنىڭ سۈرىتى

لەيلەپ چۈشتى ئالتۇن رەڭ ئاۋاز،

شەلەلەيدۇ

تامدا

بۇلاقلار...

قالدى بىر قىز نىلۈپەر بولۇپ،

پەرىزاتلار چۈشسە مۇنچىغا،

قويۇپ كېتەر خۇش پۇرىقىنى

قەلبىمىزدە قىزلار ياشايدۇ،

كۆرسەتمىدۇق ھېچكىمگە ئۇنى.

شەھەر بىرتال نۇر تامچىسىدۇر

كۈز يامغۇرى توختىغان كۈنى.

كەتتى بىر قىز نىلۈپەر بولۇپ،

شەلەلەيدۇ تامدا بۇلاقلار،

ئۈرۈمچى،

مەن ئۈچۈن ئەڭ يېقىملىق

مۇزىكا سەن يەر شارىدىكى.

مەنبە: « بويتاق شائىرنىڭ مەخپىيىتى »

سۇ

بىنلار بىزنى يەپ بولاي دېدى
خىياللار ئۇچسۇن، قاناتلان، دوستۇم،
قېچىپ كېتە يىلى ئىشتىن چۈشمە يىلا.
قېچىپ كېتە يىلى كۈتمە يىلا
چاچلارنىڭ ئاقىرىشىنى،
ئۆلۈمنىڭ چاقىرىشىنى...

خىزمەت بىزنىڭ سۇ تۇرمىمىز
لۆمۈلدەپ، ئەنسىرەپ ئۆتەر ئۆمرىمىز.

كۆڭۈلدىكىدەك كۈن بولدى بۈگۈن
ھاۋا ئوچۇق، ئىشخانا ئوچۇق.

قېچىپ مەن بىكارچى دوستلىرىم بىلەن
شەھەر سىرتىغا قاراپ يول ئالدۇق.
كۆڭۈلدىكىدەك كۈن بولدى بۈگۈن
چىلىنغاندەك بۇرغىلار بىردىن

بىلگە خاقانىنىڭ ئاق چىدىرىدىن.

ئىس ئۆرلەيدۇ

كۆك يايلىق ئاتتەك،

قولمىز گۆش ۋە قان پۇرىقى

ئەمدى بۇلار بىزگە ياتتەك.

سۇڭەك غاجىمىز ياۋاش ئولتۇرۇپ،

ياۋا گۈللەر جامغا شەبنەم تولدۇرۇپ،

قارىغاي تاجىغا قۇياش قوندۇرۇپ،

قۇياش قەدەھىگە قان تولدۇرۇپ

سۇنماقتا.

ئىچمەيلى

بىز خۇدادىن قورقايلى،

ئادەملەردىن قورقۇپ كەلدۇق بىز،

(ھايات مەنسىز، ھالۋىمىز تەمسىز)

ئەمدى ياشاپ باقايلى غەمسىز.

قىزىل تۆگە، قىز تۆگە، سۇ ئامبىرى

يېرىلغان دۇتاردەك بارقىرى

بالىلىقتىكى چۈمۈلە ئىزى.

كۆكرەكلىرى پات - پات كۆتۈرۈلگەن

كۆڭلەكلىرى قات - قات سۇ قىزى.

سۇنىڭ

سايىسى

يوق.

سۇ ئەركىن،

قېلىچلىق،

سۆزلەيدۇ،

دۇئا قىلىدۇ،

ئۆز تىلىدا ئېيتىدۇ ناخشا.

چوڭقۇرلىرىدا لاي يوق، ھەسرەت يوق

چېچەكلەيدۇ شامالدا ئاستا.

2004-يىلى 9 - ئاينىڭ 13 - كۈنى

مەنبە: « دېڭىزدىكى كوچا »

چىش يۇكۇرۇش

چىش ئاستىدا

كاۋاك منۇتالار

كۈنلەر ئۆتەر سۇنغاندەك سە دەپ.
چول تەگمە يدۇ ھەر يوغان ئىشقا،
ئاۋارە بىزكىچىك بىر چىشقا،
كېسىلىمىز كەتكەندەك ئە دەپ.

جېنىمىزدىن چېچىمىزغىچە

سەن ھەدىيە قىلىپسەن بىزگە،
بىلمەي قاپتۇق ساقلىقتا ھەجەپ.

چىش دوختۇرى ئاق ئەتىرگۈل قىز

نۇرى چۈشۈپ چاقنايدۇ پولدا.
دۈپۈلدەيدۇ يۈرىكىم تېز - تېز
بىر مالا ئىك ئامبۇرى قولدا.

چىشلىرىمنى كۆرمەكتە بېقىپ

مەن گويىكى قۇل بازىرىدا،

نۇر زەنجىرى مەيدەمگە چۈشكەن.
 ئورۇندۇقتا خۇشپىقپ يېتىپ
 مەدەنىي بىر جازانى كۈتكەن.
 بىز ئىنسانلار كۆنۈك بۇ ئىشقا
 ئاستا، سىلىق، تەرتىپلىك، خۇرسەن
 جاننى ئالسا تەگمەستىن چىشقا.

گىزىلدايدۇ چىش يۇغۇچ ئەسۋاب،
 قىزنىڭ قولى ئاغرىتار يۇمشاق.
 كۆكرەكلىرى تېگەر يۈزۈمگە
 قىلالمايمەن بىراق مەن ئۇنداق...
 يېتىپ بەردىم پەقەت ياغاچتەك
 مانا تىرىك ياغاچ بىز شۇنداق.

شىلدىرىلغان خالاتمۇ، ياپراق؟
 شاياتۇنمۇ، ھۆرمۇ بۇ قىزچاق؟
 بولدى، جاننى ئالساڭچۇ پاتراق!
 يىلتىزسىز گۈل،

مېڭىپ كەتتى مەرمەر ئۈستىدە
 ئويغاق ياتقان شائىر چۈشۈدە.

2004 - يىل 7 - ئاينىڭ 24 - كۈنى

مەنبە: « دېڭىزدىكى كوچا »

كېچىدىكى ئارچا دەرىخى

ئوخشىمايدۇ كۈندۈزدىكىگە،
كېچىدىكى ئارچا دەرىخى.
شاخلىرىدا ئۇيقۇغا كەتكەن،
تېتىنچىقنا قۇنۇپ ئاي نۇرى.

يات - ناتونۇش ئىككى ئادەم بىز،
مۈرىدىشىپ ئولتۇرغان گويىا.
چۈشمىزدە ئۇچراشتۇق بەلكىم،
ئومۇمىي ماڭا مەنمۇ ئۇنىڭغا.

تۈندە بىر تۈپ ئارچا دەرىخى
سايەم كەبى تۇرار ئالدىمدا.
بولۇپ قالدۇق يېڭى قەدىناس
ئىككى سايە بۇندا ئۆز ئارا.
سايە بولساق بۇرۇن ناۋادا،
ئىككى ئادەم بولغاندىن باشلاپ،
ناتونۇشقا ئايلىنىدۇ قايتا.

1990 - يىلى 1 - ئاي

مەنبە: « بويىتاق شائىرنىڭ مەخپىيىتى »

سۆيۈپ قالسام سېنى ناۋادا

قۇياش ماڭا كۆتۈرەرمۇ تىغ،
سۆيۈپ قالسام سېنى ناۋادا؟
سەن ھەققىدە بېرەرمۇ سۆزلەپ،
پۈرەكلىگەن گۈللەر باھاردا؟

سۇ ئالغىلى چىقساڭ بۇلاققا
يۇتۇشالماق بولارمۇ بېلىق؟
كۆرۈپ قالسا سېنى ئاھۇلار
جان بېرەرمۇ تارتمايلا تىنىق؟

زىناقلىرىڭ ئېچىلسا گۈل - گۈل،
كۆمۈلەرمۇ گۈللەرگە ئالەم؟
چاچلىرىڭنى يايىساڭ دېڭىزدەك
تاڭ ئاتارمۇ بۇندا ئەي لالەم؟

چۈشلىرىمگە سىغماي كۆزلىرىڭ
چۆكتۈرەرمۇ تاشقىنلاپ مېنى؟

كۆرۈپ قالسا يەپ كېتەرمۇ ئاي
كۆزلىرىڭنىڭ چوقۇپ ئېقىنى؟

كۈيلەشمەكتە تىنىق يۇلتۇزلار،
ئاي بىلەن كۈن سۆيۈشكەن چېغى،
بارمىقىڭنى ئويناپ ئولتۇرۇپ،
مۇڭداشسىم قانغۇدەك تېخى.

قاخشال كاككۇك گۈلى تۇۋىدە،
ھەر باھاردا ساقلىدىم سېنى،
يۈرىكىڭگە ياتسام باش قويۇپ،
چۈشلىرىڭدىن ھەيدەمسەن مېنى؟

قۇياش ماڭا كۆتۈرەرمۇ تىغ،
سۆيۈپ قالسام سېنى ناۋادا؟
سورسام مەن ئىسمىڭنى چوقۇم،
ئاسمان - زىمىن بېرىدۇ سادا.

1989-يىل

تۇرپان، بىر ئىشكنىڭ ئالدىدا

ياز

سېلىۋېتىپ ئىچ كىيىمنى
كۈن نۇرىدا يۇيۇپ تېنىنى
بىر ئىشكنىڭ ئالدىدا.

تۇرپان

ئۈزۈمتالنىڭ ئاستىدا
بۆكى بىلەن يەلپۈپ ئۆزىنى
ئارام ئېلىپ ياتقان بىر بوۋاي.

تۇرپان

ئۆگزىسىدىن مېھمانخاننىڭ
ئاق ئۆردەكتەك كۆرۈنگەندە ئاي
يولۇچىدۇر تەمتىرەپ تۇرغان.
8-ئەسىر ياش بىر يولۇچى
مىڭلىدىغان ئادەملەر ئارا
ماڭدى ئىزلەپ ئىبادەتخانا.
تاك-تاك چېلىپ مىڭلاپ شەيخلەر

كۆپكۆك بىر نۇر يېغىپ ئاسماندىن
 چۈشتى خاقان تەختىراۋاندىن.
 ئارقىدىنلا مەسچىت ئۈستىدە
 پەيدا بولدى كەڭ قانات يېپىپ
 ئاي نۇرىدەك ئۇيغۇر پەرىشتە.
 قۇش شەھىرى ئەمەس،
 تاش شەھەر ئەمەس،
 ئۈزۈم شەھىرى بۇ.

تۇرپان

بىر ساپاق كېچە

تۇرار كۆكتىن ساڭگىلاپ پەسكە.

مەنگۈ يىگىرمە ياش

بىلەمسىلەر بۈگۈن قانداق كۈن؟

ئۇخلاپ قوپسام خانەم ئالدىغا
ئاپئاق - ئاپئاق يىغىۋاپتۇ قار.
پىۋا ئىچتىم سېنى تەبرىكلەپ
پىۋا ئىچتى ئاپئاق - ئاپئاق قار.
ئوغىرىلىقچە ئاق قارغا ئوخشاش
يىگىرمىگە كىرىۋاپسەن يار.
پىۋا ئىچتىم سېنى تەبرىكلەپ
پىۋا ئىچتى ئاپئاق - ئاپئاق قار.

يۈگۈر! بازاردىن

گۈل ئەكەلگىن 11 - ئاي
مەي ئەكەلگىن 11 - ئاي.
كىچىككىنە تۇرۇپلا تېخى
يىگىرمىگە كىرىۋاپتۇ يار.

مۇشتەكتەك شۇ يارنى تەبرىكلەپ
پىۋا ئىچتى ئاپئاق - ئاپئاق قار.

كىردى بۈگۈن يىگىرمە ياشقا
ئۆمۈچۈكنىڭ تور توقۇشلىرى.
كىردى بۈگۈن يىگىرمە ياشقا
كوچىدىكى كىشىلەر توپى.
كىردى بۈگۈن يىگىرمە ياشقا
ئەڭ ئەڭ نۇرلۇق بىر مايقوڭغۇزى.

دەپ سالمىغىن خەقكە قوڭغۇزۇم
سەھرالاردىن كەلگەن بىر شائىر
بۇ شەھەردە ئوغرى دەپ ھازىر.
ئۇخلاۋاتقان يېرىڭدىن
ئەپكەلگەندەك ئوغرلاپ
ئوغرىلىقچە سۆيەرمەن سېنى.
قۇچىقىڭدا ياشاي بىر ئۆمۈر
كۆرسەتمىگەن ھېچكىمگە مېنى.

قۇشلار قۇشلار

قار ئۈستىگە قويدۇم دان چېچىپ
دېرىزەمنىڭ ئالدىغا كېلىپ

قورقماي دانلاپ كېتىڭلار بۈگۈن .
 ياخشىمۇ سىلەر ئەي ھاراقكەشلەر
 قەرز بېرىپ قويۇپ مەن ئۈچۈن
 چىلاشقىدەك ئىچىڭلار بۈگۈن .
 ئەتىگە نىلىكىڭ خەيرلىك بولسۇن
 ھوي ، يانچۇقچى ئاپتوبۇستىكى ،
 قورقما ، بۈگۈن ئۆيۈمدە مېھمان
 بۇ شەھەرنىڭ ھەممە ساچچىسى .
 ئەي ، سەككىز سوزۇق تاۋۇش
 ئەي ، 24 ئۈزۈك تاۋۇش
 ئىختىيارى ئويناڭلار ئەمدى !
 بۈگۈن مېنىڭ ئۆيۈمدە مېھمان
 ئۇيغۇر تىلى تەتقىقاتچىسى ،
 ئەي شەھەر خەلقى
 قوۋۇقۇڭلارنى ئېچىڭلار كەڭرى !
 تەبرىكلەڭلار
 جۇل چاپاندەك مەرى ئىسسىق
 ئانام ، دادام بار يېزا بازىرى .
 چورۇقى ، تامبىلى ، بۆكى يىرتىلغان
 تۇخۇمچى ئايالنىڭ بالىلىرى .
 قاغلىق
 گۇگۇملارنىڭ كەينىدە

ياتقان چاغدا نۇر چىچىپ
 ئېمى بالىلار كىچىك بەك يوغان
 تۇخۇم كاكىلاپ بېرىدۇ ئاسمان
 سېۋەت - سېۋەت كېلىڭلار يىغىپ.
 قولىتۇقىدىن يۆلەپ دادامنىڭ
 كەل تەبرىكلەپ سەنمۇ جان ئانا
 كىچىك بىر باغ سۈپۈرگە ئېلىپ.

كىچىك بىر قىزچاق
 ئويناۋىتىپ توساتتىن
 كىرىپ قالدى يىگىرمە ياشقا.

كەنىتتىكى قىش پەسلى

كۆرەلەيسەن

پاخال باسقان كەڭ ئۆگزىلەردىن
سالۋا تەلپەك كىيگەن قۇياشنى.

سەن چىققۇچە چورۇقى بىلەن
كەشتە ئويۇپ قويار يوللارغا
ماڭغۇچىلار بامدات نامازغا.
سزىپ قويغۇڭ كېلەر چىرايلىق
قانىتىنى خىزىرنىڭ قارغا.
بىر تال پەينى سزا - سزمايلا
غايىپ بولار ئايلىنىپ نۇرغا.

سزىپ قويساڭ چاقنار كۆمۈش رەڭ
تۇماندىكى نىيە شەھرىنى.
بالىلار سەن كېتىش بىلەن تەڭ
ئۆچۈرۈۋېتەر قاردىن ھەممىنى.

قار

ئەڭ ئاخىرى چۈشمەكتە لە يەپ
 خىيالنىڭدا قالغان بوشلۇققا.
 تەبىئەتكە كۆڭلۈڭنى تۈكۈپ
 پىچىرلىغۇڭ كېلىدۇ قارغا.
 كېلىپ قالسا دوراپ توساتتىن
 ئوردا نەدە ئېيتىپ بېرىسەن
 ئالتۇن كەشلىك شوخ بالىلارغا.

بوۋايدەك سۈكۈت

ئەگەشمەكتە ھەممە كىشىگە.

ئاق قەلئەدەك چاقنار قىش

چەكسىز-چەكسىز كەنت ئىچىدە.

1992-يىلى 3-ئاي

شائىرنىڭ ئىزكەش

(غايىب بولغان شائىر ئە. ئوسمانغا بېغىشلاپ)

كۆيگەن يىللارنى پۇرايمەن
شېئىرنىڭ نەزىر سۇپىسىدىن،
ئۈرۈمچىنىڭ ئىسرىقىدىن
خۇشبۇي قىزلار كۆتۈرۈلگەن .
گۈگۈمنىڭ ئەتلەسلىرى ئاستىدا
كونا كوچىلاردىن ئاي كۆرۈنگەن .
كوچىلار دەرەخلەرنى ياد ئېتىدۇ،
قۇشلار قۇشلارنى قېچقىرىدۇ،
ئۇيغۇر ئۇيغۇرنى سېغىنىدۇ،
توي - تۆكۈندە، ئۆلۈم - يېتىمدە
تىرىك قالغانلار جەم بولۇپ بىرگە.

ئوخشار سېھىرگە

چەت ئەل ھاياتى.

ئەسىرگە يېقىن يامغۇر ياغدى،
لىمون ساتقۇچى ئوممانلىق ئەما
كۆرۈنەتتى خۇشال يەنىلا،

ھەممە ئادەمنى كۆرۈپ تۇرغاندەك.
ئەمما مەن دەۋرلەر ئالدىدا ئەما
كۆرەلمىدىم ئىزدەپ شائىرنى.

ئەرەبكە ئايلانغان ئۇيغۇر شائىرى
ئۇيغۇرغا ئايلانغان ئاپئاق قۇم تاغلار
توسۇۋالدى سۈزۈك ھازىرنى.

ئە.ئوسمان
ئۆيىدە.ئاسمان،
كىتابلارنىڭ كونا ئىشىكىنى ئېچىپ،
چىقماقچى بولىدۇ تالاغا قېچىپ ،
بىراق،تالا يوق.
يىراق تۆت تام
خوتۇنى يېقىن ئۇپۇق.
شار پۇۋلەپ ئوينايدۇ بالىسى ۋە تەن
دۇمىلاپ ئوينايدۇ كاللىسى ۋە تەن،
يېمەكتە ئەرەبچە شېئىرلىرىنى...
ھەزىم قىلىپ بولالمىدىم تېخىچە
كېچىنى ۋە مومدەك پىكىرلىرىنى.

سەھەر سۈزۈك تاش
كۈننىڭ كۆيۈكىنى پۇرايمەن
شېئىرنىڭ نەزىر سۇپىسىدىن.

يامغۇر پۇرىقى

تاشنى يېڭىلى بولىدۇ
دەردنى بولمايدۇ،
بۇ شەھەر ئادەم دېڭىزى
كېچە - كۈندۈز ئېقىپ تولمايدۇ.
غېربىلار ئۈزۈپ يۈرگەن رەڭدار بېلىق،
غېربىلىق ۋاللىدار توپا قونمايدۇ.
مۇنار ئۇچىدا سائەت ماڭماقتا،
ماشىنا چاقى ماڭماقتا بېسىپ
غېربىنىڭ ئۆتمۈشىنى ، كەلگۈسىنى.
كۆردۈم ئۇ كىشىنى
ئېغىر ئاياغ خوتۇنى بىلەن
ئۈچ باشاقتەك ئۈچ ئوغلىنى ھەم.
تۇراخۇن ئۈستام تەڭلىكتە قاپتۇ،
مۇڭدىشىش ئېرىۋاتقان قوغۇشۇن،
چىراي مۇقاۋىسىز كىتاب،
ۋاقت چىرايىنى ئۆزگەرتكەن نىقاب.
يامغۇر پۇرىقى

مەلۇم يەردىكى مەلۇم بوۋاقنىڭ
 ئۇشتۇمتۇت ئەجلى توشقانلىقى.
 ئۇشتۇمتۇت يۈزلەر ئالماشتى،
 جەنۇبىنىڭ بىر سۆزى يېشىل،
 يەنە بىر يۈزنى كۆيدۈرگەن ئاپتاپ.
 تاشلاپ ئۇ ياغاچ - تېشىنى
 ئېلىپ چىقتى بېشىنى
 جەنۇبتىن.

تۇراخۇن ياغاچچى
 ياغاچتىن چىقىپ تاشقا ماڭدى،
 غېرىپ - مۇساپىر بولۇپ قالدى
 يۇلتۇزى تولغان كەنجىسى ئۈچۈن.
 ئۈچ ئوغلى چىلەكتىكى يۇلتۇز،
 يوللاردا سىلكىنىدۇ، چايقىلىدۇ.
 يۇرت ئىچى بار، يايلاۋاتقان كۆپ كۆز بار
 قورساقتىكى تۇغۇلمايلا بايقىلىدۇ.
 يۇلتۇزدىن قورقىمىز كېچىلەردە
 يالپۇزدىن ۋەھىمە تارقىلىدۇ.
 يامغۇر پۇرىقى
 مەلۇم بىر بوۋاقنىڭ مەلۇم جايدىكى
 ئاقار يۇلتۇزدەك ياشاش چېكى...

تۇراخۇن ئۇستامدىن گەپ سورىدىم،
 قۇمدەك غېرىبلىقنى يەپ سورىدىم.
 ناتونۇش دۇكانلار، مۇزدەك كوچىلار
 تونۇش بوۋاقلار باقار كۆتە جىم.

گويا ئۇپۇقتىكى ئەتىر گۈلدەك
 ئېچىلىپ قالدى قەلب يارام.
 شېرىن قىچشماقتا تېرىلىرىم،
 يامغۇر پۇرىقى بېرىدۇ ئارام.

19-3-2005

«دېڭىزدىكى كوچا» دىن ئېلىندى.

كىتابخان

كىم سەن ئۆزۈڭ؟

سۇدەك يېقىن، تۈزدەك ناتونۇش.
مەن ئالدىڭدا سىرسىز يالىڭاچ،
ئارىمىزدا قورقۇش، قورۇنۇش،
كىتابىمنى بىسىمىلا دەپ ئاچ.

خالغانچە قىلايلى قىياس
چىرايىنى بىر-بىرىمىزنىڭ.
سۇ ئاستىدا ماڭغاندەك تىمتاس
دېڭىزدىكى بۇ كوچا بىزنىڭ.

كىتابخان،

شېئىرىمدا ئۈزگەن بېلىقسەن،
تۈندىكى چاچتەك گۈزەل، سىرلىقسەن.
ئوقۇساڭ گەر لوپا ئەينەكتە
قۇيرۇقلۇق مەن يا كۆپ قىرلىق مەن.

كىتابخان،

بوش لوڭقىدەك بوش ۋاقتىڭغا
سال بىر تۇتام مۇشۇ گۈلۈمنى،
سويارسەنمۇ مېنى پىياز دەك؟
سورارسەنمۇ كۆككە گۈلۈمنى؟
تىغ ئىزى بار سۈكۈتلىرىمدە،
ۋاقت قاقچ تۇرغان يېرىمدە،
يەر ئاغزىدا سۆڭەكلىرىمىز،
ئېرىمەكتە تاشلار جىمىدە.

ئۇيغۇرنىڭ بۇ غېرىپ شائىرى
ئىزدەيدۇ ئۆز كىتابخاننى.

دەرتىمەن بولساڭ شېئىرىمنى ئال،
سېنىڭ دەردىڭ بولالماي ياماق.
ئوغرى بولساڭ، ئوقۇشتىن ئاۋۋال،
مەن كەپ قالدىم، قاچ پالاق - پالاق.
ئەگەر قاتىل بولساڭ كىتابخان،
چىقىرىپ قوي پۇخادىن مېنى.
مالال قىلما ئەي ئەزىز مېھمان،
جاينامازدا بولسام مەن تېخى
ھىلال ئايلىق شېئىرىمدىكى.

ئەمدى بىردەم ياپ كىتابىنى
 كەتكەن بولسا كۆزۈڭ ئېچىشىپ،
 بىر قاشلىغۇم كەلدى مېنىڭمۇ،
 ئېغىزىمنى شېرىن قىچىشىپ.

ئەي كىتابخان سۆيىمەن سېنى
 يامغۇردىكى قاقشال تېرەكتەك
 دېرىسز ئۆيدىكى نۇردەك،
 قۇملۇقتىكى يېشىل ئۇيغۇردەك.
 كېتىۋاتقان بولساڭ رەستدە
 مەغلدىغان كىشىلەر ئارا،
 مەن كەينىڭدە، كەينىڭگە قارا.
 سەن ئەينەككە قارىغان بولساڭ
 مەن بوش ئادەم ئەينەكتە تۇرغان،
 بوشلۇقۇمغا تولدۇر ئۆزۈڭنى.
 مەن بىر ئەمما كىتابىمدىكى
 ئەپقاچمىغىن زىنھار كۆزۈڭنى.

سۆيىمەن، ئەي ئايال كىتابخان
 سېنىڭ ھەر خىل چاچ پاسونۇڭنى،
 قارا رەڭلىك ھىجاپ - تونۇڭنى،
 شېئىرىمنى ئوقۇغاندىكى

شۋىرلىشىڭ، نەپەسلىرىڭنى،
يىگىرمىگە توشمىغان بولساڭ
ئاھ تېخىمۇ سۆيىمەن سېنى...

شېئىرىمدىكى خورما تۇۋىدە
ئەي يولۇچى سايداۋاتقان،
بۇرا ئەمدى ئاتنىڭ بېشىنى
بۇلاق بۇلدۇقلىغان مىسراغا.
شېئىر بەلكىم دېڭىز بويىدا
ماڭغان تەنھا ئادەم ئاتنىڭ
تاشقا ئايلىنىپ بولغان پۇت ئىزى.

شېئىر تۇغۇلمىغان بوۋاقتىڭ
دېرىمىزدە تۇرغان يۇلتۇزى.
شېئىر-يۇلۇپ تاشلانغان بىر تىل،
شېئىر-قۇمدا ماڭغان كۆك توغراق،
شېئىر-ئۇچقان قۇشنىڭ يىلتىزى.
ئاھ، شېئىر، مەن يازغان شېئىرلار
تەكلىماكان قۇمى ئاستىدا
ئوچۇق تۇرغان تىلسىمات شەھەر،
مەن بۇ يەردە ئەرۋاھتەك يالغۇز
سەن قېنى، ئەي كىتابخانم، كەل!

بىر تۈپ دەرەخنىڭ قەبرىسى نەدە؟
قۇرۇق ياغاچ راۋاب ئەمەسمۇ؟!
ئاق قەغەزدە مۇردىسىز قەبرىم
يوقلاپ قويساڭ ساۋاب ئەمەسمۇ؟
يۇلتۇزلارنىڭ گۈمبىزىدە بىز،
يەردىكى ئىز- بۇ ئۆچمەس خەلق.
ئەي شېئىرنى سۆيگەن ئىنسانلار
ئوقۇڭلار بىز بولماستا غەرق...

كىم سەن ئۆزۈڭ؟
سۇدەك يېقىن، تۈزدەك ناتونۇش،
قويۇۋەتكىن مېنى، كىتابخان
مەن كىتابقا سولانغان بىر قۇش.
شائىرنىڭ << دېڭىزدىكى كوچا >> ناملىق توپلىمىدىن ئېلىندى